

НЕБА

половину
отримує
вуличний розповсюдjuвач

7 грн

#25

ПОМІЖ
МИРОМ

В
І
Й
Н
О
Ю

придбавши цей журнал, ви допоможете бездомним людям

ПРОСТО НЕБА – незалежний вуличний журнал, який розповсюджують на вулицях Львова безпритульні та соціально виключені особи.

НАША МЕТА

Метою розповсюдження журналу є залучення до соціальної інтеграції людей, що перебувають у скрутних життєвих обставинах. Девізом ПРОСТО НЕБА є «Працювати, не жебракувати». Ми схилиємося до думки, якщо людина взялася розповсюджувати журнал, вона прагне насамперед змінити своє життя. Крім того, це унікальна можливість покращити своє фінансове становище.

ЯК МОЖНА РОЗПОВСЮДЖУВАТИ ЖУРНАЛ
Якщо Ви – бездомна чи безробітна людина і бажаєте розповсюджувати журнал, звертайтеся у пункти розповсюдження:

ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя»
м. Львів-Винники, вул. І. Франка, 69
Центр обліку та нічного перебування
бездомних громадян
Вул. Кирилівська, 3-а

СПІВПРАЦЯ З ПРОСТО НЕБА

Ми завжди відкриті до співпраці як із соціально незахищеними верствами, так і з письменниками, художниками, фотографами та багатьма іншими, хто став на шлях боротьби проти бідності та соціальної несправедливості. Усі матеріали в журналі – добра воля дописувачів і волонтерів видання. Винагороди за подані до друку матеріали немає. Редакція залишає за собою право не повертати, не рецензувати надіслані матеріали і не погоджуватися з думкою авторів.

Запрошуємо рекламодавців до розміщення соціальної реклами, що пропагує здоровий спосіб життя та сприяє ефективному вирішенню актуальних проблем міста.

ПРОСТО НЕБА є членом Міжнародної асоціації вуличних видань. Проект реалізує ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя».

ПРОСТО НЕБА №23. ПОМІЖ МИРОМ І ВІЙНОЮ

ЗМІСТ

З перших уст	3
Мар'яна Соха. Життя в стилі печворк: мода з контейнерів	4
After dark від Григорія Семенчука	5
Інтерв'ю з Олегом Мацехом	6
Прогноз погоди від Максима Ольги	7
Пірулька від голови від Миколи Шпаковського	9
Анастасія Нечипоренко. Кримська Одісея	10
Олексій Макаров. Моє серце в Україні	11
Євгенія Сенік. Революція і почуття провини	12
Анастасія Левкова. Спільні невідомі	13
Мелані Дзвінка Челепіс. Благодійництво для кожного	14
Волонтери в «Оселі»	15
Ірина Сняданко. Ефект Пігмаліона	16
«Фредра. 61»: високі стелі та високі цілі	18
Вірші: Юрій Іздрик, Катерина Калитко	20
Yuliana Meron. Знайди собі диван	22
Володимир Гіленко. Рефлексії львівського ранку	24
Ольга Кравчук. Будьмо знайомі – професійний жебрак	25
Оксана Васьків – Кукул. Перекручені свята.. ..	28
Кінорецензії	32
Мар'яна Соха. Як чиказькі розповсюджувачі... ..	34
На постах ФБ: Ростислав Шпук	36
Як ви можете допомогти бездомній людині	37

В журналі використані фотографії
Ростислава Шпука, Тані Вільчинської, Назара Кузьми та ін.

International
Network of
Street Papers

Проект реалізується за фінансової підтримки
Міжнародного руху «Ємаус»

НАШІ КОНТАКТИ

ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя»
79495, м. Львів-Винники, вул. І. Франка, 69
Сторінка в Інтернеті www.emaus-oselya.org
E-mail: prosto_neba@yahoo.com
Тел./факс 032 296 33 03

Свідоцтво про державну реєстрацію
ЛВ №925/178р від 02.10.2009
Тираж – 3 000 примірників

Головний редактор
Мар'яна Соха

Дизайн і верстка
Юрій Іздрик

ПРАВИЛА РОЗПОВСЮДЖУВАЧІВ

1. Розповсюджувач має бути ввічливим, проявляти повагу до покупців та інших розповсюджувачів.
2. Розповсюджувач розповсюджує журнал відповідно до вартості, вказаної на обкладинці.
3. Розповсюджувач не має нав'язувати покупцеві журнал, а поважати його вибір придбати його, або ні.
4. Розповсюджувач обов'язково мусить мати при собі посвідчення розповсюджувача.

Над номером працювали
Григорій Семенчук, Максим «Ольга»
Лішенко, Олеся Саноцька, Інна Анісімова

Увага: Якщо розповсюджувач знаходиться у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння, не беріть у нього журнал.

З ПЕРШИХ УСТ

Світлана ВІКУЛІНА:

Я розповсюджую журнал «Просто неба» вже 4 місяці, до того я деякий час жила в «Оселі».

Десь всередині залишилася та доброта, з якою мене там зустріли. І коли настав знову скрутний момент – без роботи, і потреба платити за житло, я згадала, що можу продавати журнал, щоб мати на прожиття і оплату комунальних послуг в будинку своєї сестри. Він пустує, тому вона мені дозволила там жити.

Я взялася за розповсюдження старих випусків журналу, бо були ще деякі запаси, а випуск нового затримувався. Старі випуски теж добре продаються. Якщо людина хоче допомогти комусь, вона не дивиться на номер журналу. А дехто пропустив певні випуски і тому охоче їх докупляє.

Мені подобається спілкуватися з людьми, пояснювати їм мету журналу, розповідати чим займається організація. Приємно, коли люди дякують мені за те, що я розповсюджую «Просто неба». Приємно, коли самі мене кличуть на вулиці, бо вже знають і про журнал, і про організацію.

ЖИТТЯ В СТИЛІ ПЕЧВОРК: МОДА З КОНТЕЙНЕРІВ

У листопаді 2013 року «Оселя» встановила у Львові перші в Україні контейнери для одягу. Туди львів'яни можуть покласти вже непотрібний їм одяг, взуття та книги. Всі ці речі після контейнерів потрапляють в «Оселя», де мешканці спільноти їх сортують та розподіляють на різні цілі. Частину речей ми передаємо в Осередок підтримки безпритульних людей, куди безпритульні та потребуючі люди приходять помитися, поїсти, випрати та отримати необхідний одяг. Інша частина речей потрапляє у благодійні крамнички «Емаус – Оселя» у Винниках (вул. І. Франка, 53а) та у Львові (вул., Угорська, 2), де вони реалізуються за благодійну пожертву. Зібрані кошти «Оселя» використовує для соціальних проєктів – оплату комунальних послуг в Осередку підтримки безпритульних людей, закупівлю миючих засобів та функціонування самої «Оселі» – спільноти, яка об'єднує більше двадцяти колишніх бездомних людей, які разом живуть, працюють та допомагають тим людям, які зараз живуть на вулиці.

Така ініціатива є не лише соціальною, а й екологічною – речі, які вже не потрібні власникам, не потрапляють на сміттєзвалище, а дбайливо сортуються мешканцями та волонтерами спільноти. Навіть непридатні для користування речі – подертий чи поплямований одяг, понищені книги, перевикористовуються – ми їх здаємо на утилізацію і спеціалізовані компанії виготовляють з нього войлок, синтепон, і різноманітні наповнювачі.

Десять років тому, коли ми лише вирішили встановити контейнери для одягу у Львові, ми не знали як ця практика приживеться у Львові, як її сприймуть мешканці міста, і що вони будуть класти у контейнери. Ми навіть дуже довго не могли знайти виробника, який би погодився їх виготовити – в Україні ніхто ще таким не займався, а везти з-за кордону було б дуже дорого. Врешті проєкт запрацював і виявився досить успішним – львів'яни дуже активно віддають непотрібні їм речі для потреб інших людей. Шість контейнерів, які зараз стоять по місту ми вивантажуємо раз на два дні.

Врешті, ми захотіли поділитися з львів'янами результатами цього проєкту і 6 липня у Музеї ідей провели захід «Життя в стилі печворк». Ми спеціально підготували документальний

фільм, в якому показали весь шлях цих речей – від моменту, як вони потрапляють в контейнери і до того, як вони знаходять нового власника. Після презентації фільму відбувся театралізований показ мод. Незвичний, ексклюзивний та цікавий одяг був вибраний для показу на подіумі. Імідж-театр «Пані Кураж» скомпонував колекції та театральні постановки, які акцентувалися не лише на одязі, а відображали життя та діяльність спільноти – нашу участь у житті Міжнародного руху «Емаус», взаємне відвідування різних спільнот, творчі майстер – класи з художнього розпису одягу та декупажу меблів, і врешті участь у світовій ярмарці спільнот «Емаус» в Парижі, куди оселяни їздили напередодні. Мешканці, волонтери та друзі «Оселі», продефілювали як справжні моделі, демонструючи львів'янам, що непотрібні речі отримують нове життя. Такий різноманітний одяг поєднав і різних людей, саме тому символом цього заходу став печворк – покривало, яке ми шиемо у нашій майстерні із залишків меблевих тканин. Разом ці невеликі клаптики, зшиті до купи, утворюють міцне покривало, а люди, які об'єднуються разом для доброї справи, творять міцну і сильну спільноту.

Одночасно з цим всім на вулиці біля Музею ідей тривав Гаражний розпродаж. Там можна було придбати одяг з контейнерів, взуття, книги та французький посуд, який спеціально для цього заходу подарували наші друзі з французьких спільнот «Емаус». Це вже третій Гаражний розпродаж, який проводить «Емаус – Оселя». Він гуртує навколо себе багатьох однодумців та став хорошою практикою у нашому місті. На розпродажі нам вдалося зібрати 8 500 грн. 5 000 грн ми передали нашій партнерській організації «Наша хата» на встановлення контейнеру для одягу у місті Дрогобич, решта будуть використані для потреб Осередку підтримки безпритульних людей.

Непотрібних речей і непотрібних людей не буває! Контейнери для одягу, Гаражні розпродажі, а найголовніше – мешканці Львова доводять, що це гасло легко втілювати у щоденну життя. Дякуємо за підтримку та співпрацю!

Мар'яна Соха

Адреси контейнерів для одягу у м. Львові:
Вул. Валова, 18а (біля Музею ідей)
Проспект Червоної Калини, 70 (біля входу у Церкву Різдва Пресвятої Богородиці)
Вулиця Широка, 81 а (біля входу у Церкву Вознесіння Господнього)
Вулиця Симоненка, 5 (біля входу у Церкву Святих Володимира і Ольги)
Вулиця Джорджа Вашингтона, 12 (на розі з вул. Пасічною) Заправка ОККО

Найближчим часом контейнери будуть також встановлені за такими адресами:
Вулиця Городоцька, 319а (біля входу в Церкву Христового Воскресіння)
Вулиця Юрія Липи, 12. Заправка ОККО
Вулиця Новознесенська, 34 (біля входу в Храм Пресвятої Богородиці – Володарки України)

AFTER DARK

від Григорія Семенчука

ЗА ЩО СТОЯВ МАЙДАН?

Моя країна нарешті отримала питання, яке стало предметом обговорення не тільки серед політологів, але й в маршрутках чи на базарі. Це питання – за що стояв Майдан? Ще більше я тішуся за те, що це питання має мільйони варіантів і комбінацій відповідей. Адже кожен з нас живе зі своїм Майданом всередині. І у кожного всередині є не вирішені питання, які за кілька місяців сконцентрувалися на одному, простому твердженні: так далі жити не можна, потрібно щось змінити.

Майдан змінив і подарував для нас новий час, який був викрадений більше 20 років. Він відкрито показав наших ворогів. У деяких розуміннях він дав максимальну амплітуду коливань поділу світового балансу на чорне і біле. Він не завершився. Для когось Майдан – це не 4 місяці, а зусилля всього життя. Він і далі продовжується і буде тривати ще довго, бо вміння організовуватись і бути відповідальними, потреба правди – все це не так просто загасити за короткий час. Це справа десятиліть.

Ми всі знаємо чим це вільнодумство обійшлося для нас і кого воно не влаштувало. Ми всі знаємо і розуміємо за що загинуло стільки людей. Кожного дня вони продовжують гинути, просто через те, що якийсь фашист не хоче відпустити нас з «братніх» обіймів. Значить ми абсолютно на правильному шляху і наш брат розуміє усю загрозу наших дій, тому і перекидає танки, знищує солдатів і ґвалтує мирне населення.

Зараз головне – не розчаруватися, бо коли я чую на вулиці щось подібне: «Ні ті нічого не зробили, ні ці нічого не роблять для нас», то дивлячись на цих людей, я хочу запитати лише одне – «А що зробив ти для свого будинку, своєї вулиці, міста чи країни?». Біда у тім, що ми завжди очікували на диво. І дива не ставалося. А тепер у нас є шанс створити це диво, і головне не скотитися до зневіри, аби закритися, закутатися у своєму власному світі і бути впевненим, що хтось зробить твоє життя ліпшим.

ОЛЕГ МАЦЕХ:

«ЯК ТІЛЬКИ ТИ ПЕРЕБОРЮЄШ СТРАХ, ТИ ПЕРЕМАГАЄШ»

Підприємець Олег Мацех громадською діяльністю займається вже майже 15 років. Ще 2005-го як активний учасник Помаранчевої революції він координував «захоплення» помаранчевими силами київського вокзалу, потім організував акції «Львів без Буняка», ініціював Громадський форум Львова, певний час був у «Громадянській позиції», координував рух «Чесно» у Львові. Маючи досвід попередньої революції, активним був і на Євромайдані, хоч спершу до цього руху ставився зі скепсисом. Напередодні революції Олег Мацех півроку самотужки подорожував Індією, перебуваючи у духовних пошуках та гармонії – вчився мистецтву йоги, спілкувався з людьми, пізнавав індійську культуру. Але по поверненню не довго була гармонія і спокій. Не в українських реаліях. На Євромайдані активіст був співтворцем акції «Інструмент свободи» (більше званої як Європіаніно), акції з дзеркалами на Грушевського, співорганізатором протестів після побиття Тетяни Чорновіл, акції «Європо, двері відкривай!» тощо. Зараз займається «Реанімаційним пакетом реформ». Олег є прихильником ненасильницького спротиву і принципів Махатми Ганді, вірить у перемогу і структурні зміни в Україні. Про те, чому ж громадський діяч таки вирішив поїхати на революцію, читайте далі:

Наскільки мені відомо, спочатку Ви були дуже скептично налаштовані щодо Євромайдану. Що Вас особисто змусило вийти на революцію?

Через ситуацію в країні я не бачив жодної можливості проявитись такому явищу як Майдан. Країна фактично спала. Проблемою було не те, що Янукович опинився при владі, а те, що ми всі його привели до влади – своєю байдужістю, компромісами і тим, що кожен у цій «попередній» державі дбав

лише про свої інтереси. Людям було байдуже, що хтось збоку краде, весь інтернет кишів історіями про корупцію, але на це ніхто не звертав уваги. Всі пристосувалися і приглядалися як можна паразитувати на цьому державному утворенні. Тому, коли на Майдан вийшли молоді студенти з романтичними гаслами, мені здалось, що шансів нема. Всі казали: «Ми хочемо в Європу». Я, розуміючи стан речей в країні, запитував: яка Європа? Європа починається з прибраного сміття біля

ВБИТИ ОЛІГАРХА або СТЕН СПІКС

Олігарх... Яке же це слово вже остогидло. Мене нудить, як тільки воно звучить з телеекранів, радіо і простих перехожих, які так втомилися від цього життя. Від зарплати до зарплати, від пенсії до пенсії... Чому саме так?.. Чому вони вирішують долю мільйонів людей? Чому страждати доводиться нам? Невже така річ, як совість, в них зогнила до самого коріння? Зрозуміло, що так!!! Бо якщо б була, то жебраки, наркозалежні, пияки, повії, сироти снилися б їм у найстрашніших жахіттях щонаочі. Але їх нічого з вище переліченого не спонукає хоч до маленького прояву людяності.

Щодня тисячі мільйонів і мільйони тисяч зникають з бюджету нашої розвалені держави. Податки просто йдуть на дорогі автівки і п'ятиповерхові вілли; довбана експлуататорська система приватної власності й надалі тримається на рабстві невтомних робітників. Незламні механізми обману працюють на добробут вже грубопиких буржуазних виродків. Вони вже більше століття нав'язують нам фальшиву структуру економіки та менеджменту, а ми сліпо в неї віримо... Віримо в те, що самоуправління неможливе і що виробництво не може працювати без чіткої ієрархії робочих. Так, вони постійно наголошують на тому, що працівники бездарні, що вони нижчий клас, а відтак в них менші потреби. Невже олігарх не зможе прожити з однією машиною, в невеличкій оселі, — як живуть мільйони людей, — і неже він не може їсти те, що їмо ми? Це, напевно, було б найважчим випробуванням для нього.

У листопаді 2013 року люди повірили у протилежне... У те, що можна обійтися і без пастуха, без цього клятого збоченця, який використовує працю й обкрадає їх на кожному кроці. Люди стиснули весь свій страх у кулак, не думаючи про матеріальне становище і роботу, ставши на бік своєї волелюбної природної натури. Люди мали б відчувати зміни на краще... а відчували лише погіршення політичної ситуації. Це й без того зрозуміло всім, тому зараз не про це. Краще зрозуміти те, що ці всі люди тепер дивляться на речі інакше, вони сприймають політику, якою вона є — брудною і лицемірною. Вони більше не вірять продажним політиканам і псевдореволюціонерам під гучною назвою «Опозиція». Їхня свідомість тепер вільна від цих нав'язаних принципів людської нерівності. Я сподіваюся, що їхньою поведінкою керують тепер принципи солідарності, братерства, а воля духу наповнює їхній сформований світогляд.

Але, на жаль, не без винятків. Люди ще надто слабкі, аби зайти в кабінет урядовця і вистрелити йому прямо в обличчя. Люди надто слабкі, аби змусити уряд працювати на користь народу. Здається, ніби наші громадяни живуть від виборів до виборів, голосуючи то за одного кандидата, розчарувавшись в якому, пізніше голосують за іншого. І байдуже, що ті всі кандидати зіплені з одного тіста, одного поля ягоди. Розмірковуючи над цим, я завжди баранію: чи то люди не воліють жити краще, чи то олігархи зовсім не бояться того, що хтось одного дня зайде до когось з них в офіс і зажене йому кулю в чоло? За ту брехню, якою вони намагаються нас підгодувати.

своєї хати. А в Україні того близько не було. І не було б надалі, якби Бог нам не послав Януковича. Країна потребувала такого тирана, який настільки сильно принизив би українців, що вони б цього не витримали. Мене лякала межа пристосування і терпіння українців.

Тому, коли на Майдан їхали мій син Маркіян, його друзі і запитували чи я з ними, я відповідав: «Ви їдьте. Проявіть активність», але сам не поїхав, хоч з 2005 року постійно займався громадською роботою. Подорож Індією мене дуже змінила. Я почав займатися меценатством, культурою, рятуванням архітектурної спадщини. Тому сенсу більше витратити своє життя на речі, які нікому непотрібні, я не бачив. Я був переконаний, що нічого не відбудеться.

І нічого би не відбулося, якби Янукович не дав наказ побити студентів. Я радикально змінив свою думку — зрозумів, що треба їхати. В той же день я попросив своїх знайомих на залізниці, щоб дочепили вагони, щоб дістали квитки на рейс Львів-Київ, кинув повідомлення в інтернет, що організую поїздки в Київ і забезпечую квитками всіх охочих. Зголосилося приблизно сто людей. В той же день ми вирушили. Я тоді поїхав зі всіма і повернувся до Львова вже аж перед перемогою Майдану. А це було десь за сім-десять днів до падіння режиму. І то моє повернення було вимушене, бо я дуже захворів.

«РЕВОЛЮЦІЯ ГІДНОСТІ МАЄ УВІЙТИ В ІСТОРІЮ ЯК РЕВОЛЮЦІЯ НЕНАСИЛЬНИЦЬКОГО СПРОТИВУ»

Безнадійність Майдану проглядалася кожен день. І те, що відбулося — це чудо. Можливо, хтось напише про це в історичному контексті. Революція Гідності має увійти в історію як революція ненасильницького спротиву. Два місяці не було жодної агресії, поки не почалася агресія з боку Беркуту. Але люди знесилювалися, втрачали віру. Дуже важко віддавати стільки енергії, коли на тебе взагалі не реагують.

Через переживання мені було психологічно дуже важко, тому що після Індії, йоги та надзвичайно спокійного стану для мене це був великий стрес. Років десять тому я жив у революційному запалі кожен день. А після Індії в мене був повний внутрішній спокій та гармонія. Я ні з ким не сперечався, мені було добре, я вже думав, що знайшов затишок і що можна так плисти до кінця життя — читати книжки, розвивати свій внутрішній світ, йти до Бога, говорити з Богом, помагати людям і все. А тут...

● ● ● ● ● ● ● ●
Продовження на 8 стор.

Якби я далі займався лише йогою і собою під час революції, я б обдурював себе. У мене не було права на мовчання, треба було йти на сильні жертви. Всі ці стреси і недоспані ночі закінчилися тим, що зима і психологічна неготовність виснажили мене настільки, що я дуже сильно захворів. Це мене фактично поклато: 40 градусів температури, безсоння, нічні кошмари – стрілянина, вогонь. Можливо, ця хвороба стала захистом. Не знаю де б я опинився. Я відчував всі ці полювання з СБУ. Я мав бути серед тих, кого забрали за ґрати. Бог врятував мене – прикував до ліжка, щоб я просто фізично не міг вирватись.

Цікаво, що я мав досвід попередньої революції і страх в мене пропав ще тоді. Як тільки ти переборюєш страх і почуваш себе впевнено, ти змінюєш ситуацію, ти перемагаєш.

«МИ МОГЛИ ПІТИ ШЛЯХОМ 2004-2005 РОКУ, АЛЕ БОГ ВИРІШИВ ЗРОБИТИ УКРАЇНІ ПОДАРУНОК У ВИГЛЯДІ ПУТІНА»

Ви казали, що повернулись до Львова перед падінням режиму. А як вважаєте, сам Майдан закінчився, чи ще триває?

Звичайно, триває. Для мене той стан, який був під час Майдану, залишився.

Як вважаєте, чи зараз Майдан (у буквальному значенні – той, що на Майдані Незалежності) виконує свої функції, чи бореться за ті цінності, за які боролися ми?

Майдан, який в нашому серці, і той, який зараз там – це дві різні речі. В Майдану як території була чітка мотивація, це був осередок спротиву. Я би зрозумів, якби теперішній Майдан був територією, де чиниться опір теперішній владі, бо поки що система не змінилася ні на йоту. Зараз у влади є залізна відмовка – війна. Але війна є великою смисловою потребою для України. Вона не дала заспокоїтись внутрішньому рухові. Напевно, українці могли піти шляхом 2004-2005 року, але Бог вирішив зробити Україні подарунок у вигляді Путіна.

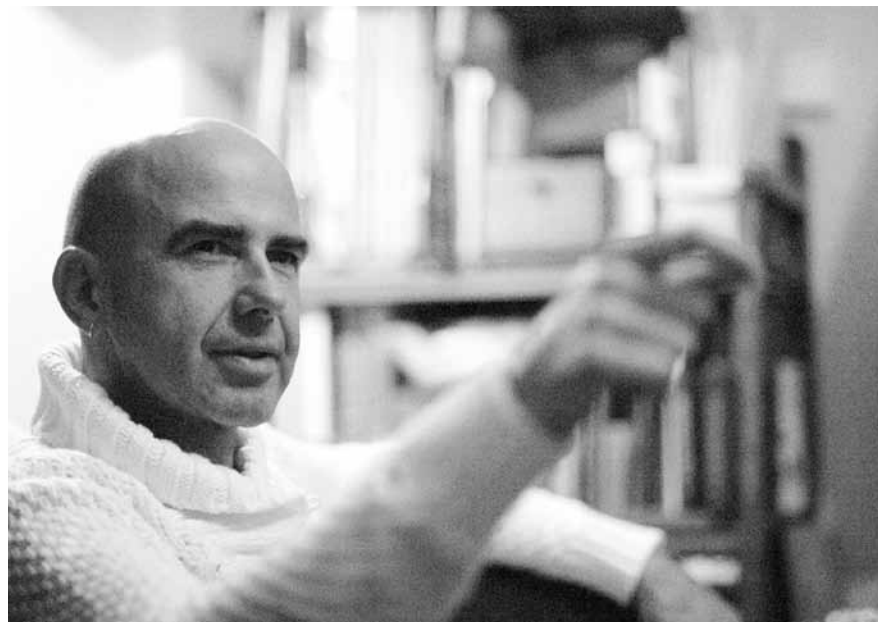
Ця зовнішня агресія – дуже серйозний стимулюючий фактор. Загроза не дає відпочити, тому що ти розумієш – як тільки ти розслабишся, тебе одразу поглинуть. Це не дає суспільству просто так повернутись до корупційних схем. Як не дивно, в історичному контексті війна зараз дає набагато більше плюсів для творення нації, аніж мінусів. Ми переможемо у війні. Іншого варіанту не бачу. Путін програв її вже тоді, коли розпочав. Він опинився у патовій ситуації. Відрізавши Крим, Путін втратив можливість керувати нашим політичним бомондом. Ти можеш уявити собі, якби Порошенко чи хтось інший пішов на якісь домовленості з Путіним? Він би моментально похоронив себе як політик. Українці ніколи не були агресивними і ненажерли-

вими, але сьогодні ми встали на захист своїх територій. Так народжується нація, так з'являється гордість.

«МИ НЕ МАЄМО ПРАВА ВИРІШУВАТИ ДОЛІ БЕЗПРИТУЛЬНИХ»

Якби люди, які зараз на Майдані, відслідковували ситуацію, пікетували інстанції, робили щось елементарне, йшли на комунікацію, все було б по-іншому. На мою думку, це люди, які просто звикли там жити. Може, там є й такі, які не були на Майдані. Але не можна узагальнювати. Думаю, там є багато цікавих людей. І Майдан для них – найвища цінність в їхньому житті, бо вони відчували себе потрібними державі. Я вірю, що там більшість таких. Але раніше їм хтось давав команди, а зараз ними нема кому керувати. Це загублені в часі і просторі люди. Події пройшли, а вони залишилися. Що з цим всім робити, не знаю. Я не люблю коментувати речі, на які не маю впливу. Можливо, це все згасатиме і зникне. Так було 2004-го року і це абсолютно природній процес. Але ми не маємо права вирішувати долі безпритульних. Ці люди зараз стали дуже подібні до безпритульних. Там можуть бути знедолені, люди, які загубили побратимів, які пережили надзвичайний шок, які отримали психологічні травми. І збираються обороняти Майдан як святе для них місце.

Я би з радістю пішов вирішувати туди питання – намет за наметом, пояснювати людям ситуацію, закликати гуртуватися, щось робити, показати, що Майдан відновився. Це можливо. Тільки нема кому взятися. Я не можу, тому що займаюсь Реанімаційним пакетом реформ. Для мене основне гасло – це зміна системи, а не обличчя. Ми дали владі зрозуміти, що 2004 року не буде, показали, що не підемо, поки не завершимо справу до кінця. На мою думку, визначальними є реформи судової, правоохоронної системи. Це єдина гілка влади, яка дає можливість кожному громадянину себе захистити, відновити справедливість. Без неї держави немає. Ще

виборче законодавство дуже вважливе, децентралізація і, звичайно, економічні реформи. Тому що без економіки ця країна не має майбутнього.

«МИ НЕ ЗАХОТИЛИ БУТИ РАБАМИ І ОСТАТЧО ПОКЛАЛИ КРАЙ РАДЯНСЬКОМУ ТИПУ МИСЛЕННЯ»

За які цінності, на Вашу думку, стоять Майдан? І за які цінності зараз бореться українське суспільство?

Треба чесно сказати, що Майдан перш за все мав на меті повалити режим. Діти самі не розуміли чого вони хочуть, коли показали намір в Європу. Але з цього почався Майдан.

Цінності європейські – права людини, свобода слова. В першу чергу, це Революція Гідності – «Я підняв голову, я не хочу приниження». Ми не захотіли бути рабами і остаточно поклали край радянському типу мислення.

Чи відбудеться цей злам зараз, чи через 10-20 років, але Україна повільно-повільно розвертається і шансів повернення в радянське минуле вже немає. Це факт. Ми зробили стрибок.

Для мене найважливіше питання – чи ми збудуємо свою державу. Тому що в Європі купа своїх проблем. Для нас важливо не намагатись копіювати, а будувати свою націю і державу. Фактично зараз в Україні відбуваються процеси, які впливають на світову історію. Тому що Україна зараз єдина, хто може протистояти Росії та її імперським амбіціям. Україна, маленька держава, перестала боятись. Маленька в своїх можливостях, поки що. На сьогоднішній день війна, як і Майдан, очищує країну. Майдан очистив Західну Україну, а війна очищує Східну Україну. Та територія, яка безнадійно хвора, відпаде. Області дуже чітко показали що і як. Чому Україна не зреагувала на Крим? Тому що в самому Криму цей спротив просто не піднявся. Я навіть маю конфлікт з деякими кримцями, бо вони кажуть «ми потрапили в таку ситуацію». Я не хочу цього коментувати. Ми теж потрапили в ситуацію, наші хлопці гинули на Майдані і продовжують гинути на Сході. Якби піднялися кирилли, ситуація розвинулась би інакше. Можливо, ще не час на їхній визвольний рух. Майдан триває, а війна очищує.

Чим для Вас особисто став Майдан?
Надією, гордістю, вірою і впевненістю в тому, що Україна відбулася.

Розмовляла Олеся Яремчук

ПІГУЛКА ВІД ГОЛОВИ
від Миколи Шпаковського

ПРО ВІЙНИ СИМВОЛІВ

Банально як є, але ми починаємо щось надзвичайно любити, коли воно спершу віддається, а потім зовсім зникає. Знаходимося поміж власними найважливішими справами та інформаціями. Іноді збираємо гроші на лікування друзів і не так думаємо про те, що можемо самі часом зробити щось добре, щоби потім не збирали грошей для нас. Ми такі. Настільки віртуально захоплені революцією, що вона буде володіти нами завжди. Віртуальність перетворюється у реальність і навпаки. Все відбувається у мозку. Ми пазли всього, що довкола нас.

Що краща демократія – тим витонченіша брехня. Той хто дозволяє іншим більшу свободу – той дозволяє іншим й довіряти собі. І він чудово знає, що робить. Людиною керують інстинкти, поняття, схеми, не кажучи вже про симпатії, «картинки» чи знижки в супермаркеті. Люди чують те, що хочуть почути, в залежності від культури і типу цивілізації. Як бачимо, закони залякування спрацюють дедалі рідше, груба брехня стає причиною для критичного аналізу.

Люди завжди хотіли відчувати себе за чийось міцними плечима, різниця ж полягає у тому чи ті люди хочуть щось робити окрім того самі чи так просто чекати, що хтось за них це зробить. Так, вони постійно воюватимуть за свій стиль життя і хотітимуть знати, що їхня позиція правильна, правильний набір кольорів, хромосом, найкращий вибір, але цим легко скористатись, особливо коли їх нагодувати та приспати.

Витончена брехня нас насправді дуже розвиває, вона допомагає думати, спонукає до творчості. І лише цим вона цікава. В потужніших демократіях, на мою думку, в грі є чудові сценаристи та ілюзіоністи, котрі знають за які нитки треба тягнути, аби добитися свого результату. Натомість, в авторитарних – на джипах їздять пацани із битами і автоматами. Простий приклад: чи не кожна країна, наприклад, дає держзамовлення на героїчні фільми, серіали. А тут легко створити надлюдину, хороброго воїна та мудреця. Очевидно це своєрідне узагальнення народу, піднесення планок і нічого злого в цьому нема, якщо нахабно не переходити меж свободи інших народів.

Кольсь на уроках біології нас вчили записати бактерії під скло і їх роздивлялись. Ми були малі і вже тоді ми стали лабораторними богами. Воно там щось вовтузилося, тремтіло, ділилось, але не підсакувало понад стелю – понад те скло. Пройшли часи і тепер у соцімережах те саме, всі якось так часом дивно реагують на подразники, реагують занадто імпульсивно, кожен поглинає свій інформаційний шмат м'яса, а в голові все одно каша. Загалом, м'ясо і каша – хороше поєднання. Тільки якщо ти не вегетаріанець.

Людина не стала досконалішою і маю надію, що досконалої людини не буде. Хто має найнадійнішу рацію, хто бачить все крізь шпарку для ключа? А може й не кочне. Може людина – це примітивна істота, яка кожного разу мусить прикривати свій зад якимось із прапорів, якоюсь із мов?

Бухає серце, а ти одночасно зчитуєш і панічно оновлюєш інфу в соцімережах, наче твій антивірус свою базу. І забуваєш жити, жити і жити особисто. Підлий вазонки може, подаруй комусь щось, поскладай свій гардероб зрештою, бо тільки так поки що можна пробити те скло, якщо ти не на фронті. У мене самого виробилась дурнувата звичка їсти сніданки, обіди та вечері перед монітором, для мене їжа перестала бути чимось важливим, а смаки стали непотрібні. Від того централізму смаків я відмовився. Найнеобхіднішим стало прагнення розуміння сенсу всього, що відбувається довкола, а найбільше енергії пішло на спроби систематизації подій, так наче підглянути останню сторінку книжки і побачити, що все окей, владналося.

Тож коли живеш посеред війни, волієш жити в темряві, щоб не бачити кольорів, бути глухим, щоби не чути пострілів і німим, аби перестати кричати. Страшенна втома від переповнення подіями, здається, що ще трішки і втрашиш глузд. Та й майже неможливо розслабитись, прокидаєшся втомлений, дзвониш знайомим на Схід і просто хочеш переконатися, що вони живі. Відмовляєшся їхати на будь-які фестивалі, на гучні заборони, як-не-як, намагаєшся працювати, шукаєш кольорів і розумієш, що твій стан найкраще підкреслює саме дощова погода.

Для мене це, скоріш за все, не припиниться ніколи. Внутрішня війна житиме зі мною і її буде важко прогнати в пекло, звідки вона прийшла. Хоч фізичне протистояння рано чи пізно припиниться, той осад крові, сліз і плоти буде мені пливкою на очах і колючкою під нігтем. Умовний мир і домовленості дадуть лише короточасний результат, адже ми вже не раз відчули на собі зуби ворога, а таке не забувається. Нема такої опції. Із тим, що ми зараз відчуваємо народяться наші діти.

Насамкінець, згідно понять індійської поетики, у жовтому кольорі закодоване провітлення та здивування, а у синьому – любов, тому що це почуття у багатьох випадках життя приносить загибель та зло. А при змішанні жовтої і синьої фарби зазвичай отримуємо неясний зелений колір. І це якраз той колір, який зараз витає над Півднем та Сходом нашої із Вами України.

КРИМСЬКА ОДІССЕЯ

16 березня 2014 – чергова нова червона дата календаря геополітичного літочислення, про це пише навіть Вікіпедія. А що сталося в цей день? – запитаєте ви себе і почнете згадувати цьогорічні весняні події, прокручувати в голові різні сюжети, в яких приймали участь, проглядати стрічку новин у facebook. Моя сторінка того дня позначена гаслом «Я не йду на референдум», підкріпленим відповідною фотографією моєї особи. Цей речовий доказ моєї активної неучасті було створено спеціально для майбутніх скандальних розслідувань з метою викриття фальсифікацій та ідеологічних спекуляцій так званого народного волевиявлення.

І ось Крим самоусвідомився і перетворився на Суб'єкт. Йому непомітно було імпліковано ідею повернення, і на добре підготовленому ґрунті вона просла і тепер плодоносить. Крим плавно відійшов до складу великої імперії, і це було зроблено настільки майстерно, що сам Суб'єкт і досі вважає, що це було його рішення. Але ж хто і куди повертається? СРСР 2.0.

На фоні загальної ейфорії багатьом кримчанам вдається кришталево чисто бачити горизонт подій, відчитувати риторику телевізійних програм, але вони почувають себе безнадійно захищеними і «згвалтованими цим насильницьким щастям». Вони адекватно розрізняють поняття «етнос», «нація», «громадянин», «держава». Вони бачили російські війська на території Криму, вони бойкотували референдум, вони не тішаться новим пам'ятником, наприклад 4-метровий балалайці в Севастополі, новим цінам і законам. Вони не згодні, але змушені певним чином підлаштовуватись, зберігаючи дистанцію здорового глузду.

Нечипоренко Анастасія

Keep calm

and

make

Ukrainian solidarity

Народжена в Криму, виплекана його красотами, я можу зрозуміти його, але стаю все більше незрозумілою для нього. Я відмовилась від російського громадянства, простоявши в черзі з порядковим номером 942, я поміняла прописку. Деякі знайомі дивуються моїм вчинкам, адже такого патріотичного пориву, який вони спостерігають зараз в Криму, ще ніколи не було. Кажуть про «світле майбутнє», яке майорить вже за ро-

ОУРМ С Росії по Республіці Крим | Приложение № 2
наименование полномочного органа.
приказного заявления
в Бахчисарайском районе
Справка № 94

Настоящим подтверждается, что заявление Нечипоренко Анастасии Юрьевны
(фамилия, имя, отчество)
о желании сохранить гражданство Украины/остаться лицом без гражданства (ненужное зачеркнуть) на основании статьи 5 Договора между Российской Федерацией и Республикой Крым о принятии в Российскую Федерацию Республики Крым и образования в составе Российской Федерации новых субъектов (Москва, 18 марта 2014 года) принято к рассмотрению

16.04.2014
(указать дату приема заявления к рассмотрению)

Регистрационный № 94

от. капитан в. службы
(подпись, статус/звание (при наличии) должностного лица)

16.04.2014
(подпись) (фамилия, имя, отчество)

гом і освітлює їхнє життя. Так чому ж ти, Настю, не вертаєшся назад, а навпаки забираєш родину звідтам? Бо це «велике переселення»!

Автономією в Криму знехтували на користь окупаційного режиму. Якщо Україна намагається вирватися з пут пострадянської свідомості, хоч і знаходиться під загрозою певної інфантилізації на політичній сцені Європи. Хорватсько-австрійський філософ Борис Буден у книжці «Зона переходу: про кінець посткомунізму» говорить про феномен «transition to democracy» в контексті країн, які пережили революції у 1989-90 роках. Україна подіями 2014 року доводить свою політичну зрілість і дієздатність, натомість Крим навпаки робить значний крок у зворотному напрямку – «назад в майбутнє».

Отже, новонароджений Суб'єкт не має власної волі, а є лише інструментом ствердження імперської волі сусідньої держави. Крим насправді інформаційно ізолюваний, адже за нього ведеться ідеологічна війна. А життя кожного, як і завжди, наповнене повсякденними справами і водночас глобальними пасивними змінами, до яких ти нібито причетний. Здається, що життя зрушило з місця, і Крим дрейфує бурхливою течією в утопічне майбутнє.

Я не патриот в привычном значении этого слова. То есть считаю, что государственный патриотизм – явление вредное и ненужное. В то же время я совершенно согласен с принципом «Где твое сердце – там и твоя Родина». Так вот, в соответствии с этим принципом, сердце мое, а, следовательно, и Родина – в Украине.

Проблема в том, что в Украину меня не пустили. Не пустили потому, что режим Януковича, когда почувствовал для себя неладное, когда начались ноябрьские протесты, переросшие впоследствии в народную революцию, составил списки потенциальных участников Майдана, и всем им СБУ запретила въезд в Украину. Мое имя тоже оказалось в этих списках.

Моя жизнь в Украине началась в январе 2009 года. В РФ к тому времени на меня было сфабриковано очередное уголовное дело и по замыслу российских мусоров я должен был в свои 20 лет снова отправиться в тюрьму. Второй раз. Такой сценарий мне совсем не нравился, и я отправился на легендарную землю Свободы (не партии) – в Украину. В замечательный город Винницу, где жил мой старый товарищ и политэмигрант Ольга Кудрина.

Здесь не имеет смысла описывать всякие собеседования и прочие процедуры, связанные с Миграционной службой. Как убежденный противник самого существования государственных границ, я считаю, что подобные явления насильственными и в далеком или близком счастливом будущем, не имеющими права на существование. В общем, мне в отличие от Ольги Кудриной, Михаила Гангана, Анны Плосконосовой статус беженца в Украине не дали. Зато государство Януковича наградило меня тюремным заключением в 1 год и два месяца. Впрочем, до этого я еще дойду.

Я могу смело утверждать, что не зря прожил жизнь. В жизни я встретил людей, после встречи, с которыми можно сказать, что не просто так небо коптил. Тем более эти люди, мои товарищи, были на баррикадах народной революции. В Чернигове, Киеве, Виннице, Одессе, Львове живут лучшие люди на земле, вот что я могу сказать. Лучшие люди живут там, в Украине, на земле Кривоноса, Кармелюка и Махно.

Да, конечно же, я был активистом в Украине. Ведь в Украине живут не только лучшие люди, но и лучшие социальные и политические активисты. Я очень рад, что участвовал в деятельности группы «Автономний Олір». За причастность к акции автономов – атаке офиса прокремлевского телеканала АТВ, принадлежащего одесскому бандиту Маркову, я был заключен в апреле 2010 года в одесское СИЗО, а впоследствии приговорен к 1 году 2 месяцам лишения свободы. Несмотря на то, что в самой акции непосредственно не участвовал.

Одновременно с обвинением в совершении «преступления» на территории Украины тогдашний генеральный прокурор, нынешний реакционер в бегах, Пшонка, принял решение о моей выдаче в РФ, где мне предъявлялось обвинение в участие в драке в центре Москвы. Поэтому когда 30 июня 2011 года я вышел за ворота тюрьмы по причине отбытия срока наказания, то был встречен людьми в штатском, которые затолкали меня в машину и отвезли в ИВС. На следующий день суд вынес решение о моей экстрадиции в Россию. К счастью, в дело вмешался Верховный комиссариат по делам беженцев при ООН, мне был предоставлен статус беженца в Швеции, а украинская генпрокуратура отказала от приведения в исполнение моей экстрадиции. 5 июля состоялась вторая попытка освобождения, которая прошла успешно. А уже 7 июля, в день моего 23-летия, я был посажен в самолет, направляющийся в далекую Скандинавию.

Все эти три года приехать в Украину было моей самой заветной мечтой. До амнистии в мае этого года я находился в международном розыске – полиция любой страны кроме Швеции могла за-

держать меня после простой проверки документов. Так случилось в Гамбурге в декабре прошлого года после демонстрации против закрытия социального центра Рота Флора – в итоге более месяца я провел в местном СИЗО. В апреле мной была предпринята первая попытка поездки в Украину, однако она закончилась «приемом» в Польше. Правда, на этот раз обошлось без длительных разбирательств и тюремных заключений.

Как я уже говорил, мое сердце, а значит и Родина – в Украине. Народ на моей Родине совершил, казалось бы, невозможное в затхлом болоте постсовка – произошло настоящее восстание. Не локальное, как в Жанаозене или Врдиевке, а настоящее народное восстание в масштабах целой страны. Впервые за многие годы люди решили, что только они сами вправе решать свою судьбу. Впервые за многие годы мы увидели настоящее разрушение отвратительного прошлого и создание самим народом своего будущего – организация народного Веча на Майдане или создание территориальных громад в Западной Украине чего стоят. А то ли еще будет! Как бы мне хотелось сейчас быть там, с восставшим народом, свою принадлежность к которому я чувствую. К сожалению, репрессивная логика карательных структур и государственных границ, являющихся частью этих структур, все еще сильнее наших желаний.

В России, как я уже говорил, на меня было сфабриковано уголовное дело. С 2006 по 2008 года я находился в российской тюрьме. Для меня удивительно, как люди, еще вчера называвшие себя оппозиционерами, сегодня становятся на сторону режима Владимира Х...ла и оправдывают его стремление заключить в рабство соседний народ. Самый реакционный режим Европы, совершивший бесчисленное количество преступлений, сегодня совершает самое страшное из них, подавляет народную революцию. Прямо, с помощью своих наемников и бывших мусоров, или косвенно, дав повод для испугавшимся за свои власть и собственность олигархов использовать фактор внешней агрессии для отвлечения народа от собственных богатств. Предатели, поддержавшие Путина, не заслуживают ничего кроме ненависти. Мне стыдно, что с некоторыми из них я был в свое время знаком. Но могу заверить, что при случае рука не дрогнет...

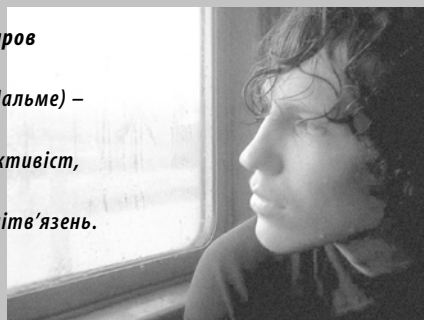
В Украину я не попал. Глупо конечно в моей ситуации жаловаться на жизнь, когда вокруг так много зла и трагических событий. По вине олигархов и империалистов уже погибли сотни простых людей, а сколько еще погибнет... Я же жив и здоров, вне опасности. И все же мне жаль, что я не могу быть с народом, который считаю своим, с которым хочу делить поражения и победы на пути к новой жизни. Новая жизнь непременно настанет, народ непременно победит. Надеюсь, мои товарищи, те, с кем я лично знаю и те, кого не знаю, простят меня, что в это великое, прекрасное и трагическое время я не в Украине. Я верю, что лучшие времена настанут, что рано или поздно мы будем вместе, что наши самые лучшие мечты непременно сбудутся.

Олексій Макаров

(Швеція, м. Мальме) –

соціальний активіст,

колишній політв'язень.

РЕВОЛЮЦІЯ І ПОЧУТТЯ ПРОВИНИ

Нехай невинний перший жбурне у мене каміння.

Від самого початку подій в Україні, які пізніше переросли в революцію, кожен перш за все проживав свою революцію внутрішню, революцію своєї свідомості. Багато хто, залишаючись вдома прикутим до новин та Інтернету, був присутнім на Майдані не менше за тих, хто стояли там. Їхня революція відбувалась інакше, але вона відбувалась теж. Більше того, наважившись вийти за межі матеріального (але аж ніяк не морального) комфорту і поїхавши таки на Майдан, кожен міг затвердити те, що бути у вирі подій, у чи не найбільш небезпечному місці, набагато спокійніше, ніж сидіти вдома і дивитися на все з екрану. По-перше, вас багато, відчуття єдності, готовності кожного до активних дій у разі потреби, давали велику впевненість і спокій. Разом не так страшно, помирати разом не страшно взагалі. Вирушаючи на Майдан, кожен брав відповідальність сам за себе, будучи готовим до всього, так щоб звинувачувати після не було кого. Отож, ми навчилися брати на себе відповідальність.

Ті ж, хто так і не вийшов за межі свого власного домашнього Майдану, або ж ті, що за багатьох обставин були територіально за межами України, невідворотно почували за собою провину. Вони відчували себе винними за те, що не мерзнуть разом з іншими у Києві, що не ризикують своїм життям заради загальної ідеї і боротьби за вільну Україну. Це почуття провини штовхало їх на інші активні дії, які в подальшому виявились не менш важливими за перебування на Майдані. Отож можна сказати, що з часом Майдан поширився всією Україною і вийшов далеко за її межі, набувши планетарного обсягу. Скрізь, де були українці, влаштовувались акції на підтримку Майдану, збиралися кошти на допомогу активістам, передавалися речі. Ми ж дивувалися самі собі наскільки нас багато, наскільки ми єдині. Про відступ не було думки, бо зайшли вже занадто далеко, залучилося надто багато людей з усього світу, ми мали йти до кінця. Але чи настав уже той кінець, щоб розійтись спокійно по домівках і відновити звичне життя?

Усунення попередньої влади є великим досягненням, але найважливіше ще попереду. Відтепер, здійснивши революцію в голові, нам треба змінювати і своє звичне життя, і модель поведінки, а також мислення. Кожен з нас, незалежно від того, був на Майдані чи ні, усвідомив, що далі так бути не може і кожен відчув нарешті свою за це відповідальність. Звинувачуючи владу, попереднього президента або ж тих, хто того президента обирав (не знаючи їх навіть в обличчя), тікав тим самим від чогось тяжчого, більш гнітючого і руйнівного — від власного почуття провини. Адже ситуація, яка

досягла свого піку, не виникла в один день, навіть не в один рік. Кожен з нас, хотів того чи ні, доклав рук і сил до процвітання корупції, брехні, несправедливості. Ми могли вчинити інакше, але не чинили, виправдовуючи себе, що всі так роблять, або ж, що до того нас змушує система. Але признаватись у цьому ми могли собі хіба наодинці, а разом голосно кричали, що в усіх наших бідах винні інші.

Спостерегаючи за поширенням Майдану на Схід України, загостренням ситуації з одного боку і розслабленням та байдужістю, спричиненим чи то загальною втомою, чи то відчуттям своєї безсилості, з іншого, я й сама піддалась руйнівному почуттю провини. І тримаючи на ньому фокус, я вирішила дослідити його природу.

Першим проявом є насправді перекладання провини на когось іншого. Таким чином, з'являється ілюзія втечі від провини власної. При чому, прислухавшись, ми почуємо звинувачення самого себе. Те, за що ми найбільше почувемо провину, буде дослівно жбурлять в іншого. Захід звинувачує Схід у пасивності і бездіяльності, яка є очевидною для всіх мешканців Західної України. У той час як Схід криє тими самими картами і хоч не так голосно, ще не навчившись говорити так само красномовно, але звинувачує представників Заходу і Центру за їхнє нерозуміння і небажання прийти на допомогу. Чи вистачить нам сили признати в рівній мірі за собою провину перед іншими, перед самим собою і нашою спільною країною? Ми мали щось вчасно зробити, але не зробили, ми мали поводитись інакше, але не робили й того. А тепер уже запізно, відбулось те, що відбулось, а скільки ще відбувається і досі. Попередні помилки, здається, нас так нікому й не навчили. Вони не навчили нас єдності, яку ми зразково показали на Майдані і про яку швидко забули, виправдовуючи свою бездіяльність пасивністю протилежної сторони.

Попри всю трагічність подій і складність ситуації, я можу знайти і речі позитивні. Наприклад, ми маємо наявний конфлікт. І варто подивитися правді в очі, що конфлікт цей далеко не з Росією, це конфлікт наш внутрішній, нас із самими собою. Росія не мала б жодних шансів, якби ми жили в мирі і повазі один з одним. Вона лише скористалась ситуацією і за це безперечно відповідатиме перед своїм народом і світовою спільнотою, перед самою собою. Нам не про це треба думати, не туди спрямовувати автомати і свої сили. Нам варто подивитися на самих себе, що не так з нами. Чому ми такі непоступливі один з одним? Невже мовне питання є важливішим за цілісність України? Нам варто опустити врешті зброю, направлени одну проти одного. Але позитивне справді те, що ми маємо цей конфлікт, який назрівав багато років, у своєму активному стані. Усі знають, що для того, щоб вилікувати хронічну хворобу, її треба перевести у стан загострення і лише тоді братись до лікування, яке може бути цілком успішним. Ми маємо загострення у наших спільноукраїнських стосунках, а разом із загостренням ми маємо шанс розв'язати цей конфлікт, вилікуватись від тотального непорозуміння. Нам потрібно однаково багато як говорити, так і слухати один одного, намагатися зрозуміти, знайти спільне вирішення. Якщо ми дійсно потрібні одні одним, якщо наше бажання жити на своїй землі під синьо-жовтим прапором є однаково сильним, то здаватися ще зарано, бо Майдан ще не закінчився.

Хтось має першим зробити крок до діалогу і примирення. І нехай це зробить Схід у моїй особі. Мешканці Заходу, Півночі, Центру і Півдня — ви потрібні нам зараз, нам важлива найменша ваша підтримка, нам необхідний конструктивний діалог, ми прагнемо жити в мирі. У мирі з вами і з самими собою. У нас попереду ще стільки завдань, і лише разом ми в змозі їх виконати.

Євгенія Сенік

*Уродженка
Луганська,
мешканка Львова.
Працює над
пошуками
примирення й
віднаходженням
порозуміння
перших і других.*

СПІЛЬНІ НЕВІДОМІ

Кожна спільнота, наприклад, сім'я, має спільних померлих, чия смерть стосується нас не безпосередньо, та все ж стосується, і об'єднує тих, для кого небіжчик мав значення. Для вірян, скажімо, їхні померлі – це ті, чий імена шепочуть уста в поминальній молитві.

Коли 22 січня на Майдані загинули Сергій Нігоян і Михайло Жизневський, а перед ними був закатований Юрій Вербицький, я думала про те, що сучасні українці тепер мають спільних померлих – тих, хто помер за нас усіх уже в нову добу – не десь у сивій історії, а тепер, на нашій живій пам'яті. Що імена цих загиблих повинні назавжди увійти в перелік тих, за кого промовляється поминальна молитва. Ці померлі стали для нас родиною.

У лютому померлих різко побільшало. Побільшало відразу на сотню.

Пам'ятаю, як наприкінці лютого – на початку березня щовечора, коли я лягала спати, мені видавалося, що вся сотня стає навколо мого ліжка стерегти мій сон, хоча серед загиблих особисто знала тільки двох. Мені здавалося, що вся сотня ходить за мною, коли йду по вулицях. Не могла на це скажитись, страшно не було – ми й вони все ж таки стояли по один бік барикад; хоч нас і розділяла лінія життя і смерті, барикади нас не розділяли.

Я вважала, що книжки про Небесну сотню потрібні, зокрема, для того, щоб можна було знати про кожного спільного померлого; щоб можна було знати більше, ніж тільки

ім'я. Щоб можна було знати їхні історії. Коли знаєш щось про людину — легше її уявляєш, коли її уявляєш – за неї легше молитись. А молитися треба. І просто знати про неї — теж треба. Бо, скажімо, рідним спочатку болить від втрати, а потім — від того, що забувають. А якщо і взагалі мало хто знав?

Тепер загиблих значно, значно більше, і їхні смерті стаються не в більш-менш близькому і знаному Києві, а десь далеко на Сході. Людській свідомості таку кількість жертв умістити важко, і навіть масштаб трагедії вже уявляється туманніше.

Масштаб трагедії?

Усвідомлюєш, що в історії людства були трагедії в сотні й тисячі разів більші за цю. Що в Другій світовій, про яку ми дітьми стільки наслухались, загинули мільйони невідомих, яких пошанувати мав стандартний у кожному місті пам'ятник Невідомому солдатіві.

Але з трагедії не можна робити аукціон — сотня, тисяча, мільйон... Може, коли йдеться про одну смерть, трагедія усвідомлюється найчіткіше, але якщо їх більше й більше, то це перетворюється на статистику.

Як би я хотіла, щоб перелік імен загиблих зупинився на тому місці, де людська свідомість іще може сприймати трагедію. Щоб наші спільні загиблі були не статистикою, а щоб були тими іменами, які може запам'ятати кожна родина, аби промовляти їх у поминальній молитві. Які може просто знати.

Щоб слова, які так любили повторювати після Другої світової і які вкрилися шаром банальності — «Ніхто не забутий, ніщо не забуте» — були правдивими.

Анастасія Левкова – літературознавець, арт-менеджер книгарні «Є» у Львові, співредактор «Українського журналу» (Прага).

БЛАГОДІЙНИЦТВО ДЛЯ КОЖНОГО

Благодійником стати не складно, що я спробувала довести, прогулюючись центральними вулицями міста Львова у пошуках можливих гуманістичних ініціатив. Цього сонячного дня мені траплялось багато знайомих та ще незнайомих людей, тож цікаво було довідатись і суспільну думку про допомогу тим, хто цього потребує.

Допомога слабким, нужденним і знедоленим часто є для багатьох людей обов'язком, невід'ємною сферою суспільного життя, хоча деколи і важко визнавати, що ми не завжди беремо участь у таких ініціативах. Яскравим прикладом благодійності, пожертв, самоорганізації є підтримка Майдану, збір коштів для української армії, що дає відчуття причетності до спільної загальної справи, що в кінцевому результаті об'єднує суспільство, відправка SMS, дохід від яких призначений для благодійності.

Зробити свій внесок у честь майбутнє можна цілком ненав'язливо, залишивши решту від купівлі якогось товару, чи іншу суму коштів, у одному із магазинів, які розміщують у себе скриньки для пожертв, переважно на лікування дітей. Механізм такого виду благодійництва не є складним, між власником магазину та певною організацією укладається договір, пізніше представники

цієї організації і розпоряджаються отриманими коштами. Схожі скриньки я помітила у магазинах на вулиці Галицькій та у павільйонах Галицького ринку.

Ближче до площі Ринок мені зустрілись молоді люди, котрі у прозорих скляних скриньках збирали пожертви на лікування дітей. Чесно кажучи, довіри вони викликали мало. Коли я спробувала розпитати одного із таких працівників, отримала брутальну відповідь, а сам парубок досить швидко пішов геть, аби не сказати, що втік.

Але звісно, не варто всіх, хто із пластиковою скринькою закликає до допомоги, варто одразу вважати злісним шахраєм. «За поцілунок – дітям на дарунок» – акція, яка вже декілька років збирає кошти для подарунків малозабезпеченим та багатодітним сім'ям. Якщо в останніх днях травня Ви зустрінете хлопців та дівчат із символікою акції і зробите пожертву – неодмінно отримаєте хороші емоції і поцілунок від одного із волонтерів. Для більш активних є можливість зголоситись і самим стати волонтерами акції і відвідати із подарунками сім'ї.

Мандруючи далі головною площею міста Лева, я не могла не звернути увагу одразу на двох вуличних музик. Привітні чоловіки тішили зір національним строєм та слух вдалим виконанням пісень. Грають пан Сашко та пан Остап щодня, окрім вівторка з десятої ранку до офіційного кінця робочого дня. Панове кажуть, що грають для людей, особливо розчулює, коли літні люди послухавши їх гру, кидають до імпровізованої скарбнички гривню, а то й дві і усміхнено прямують у своїх справах. Саме заради таких моментів і варто виходити із інструментами на вулицю, стверджують львівські музиканти і радісно додають, що їх можна знайти в Інтернеті на сторінці youtube.com.

Якщо ж Ви окрім того, що хочете зробити хороший вчинок, ще й полюбляєте смачні тістечка «як вдома», раджу звернути увагу на печиво соціальної пекарні «Горіховий дім». Придбавши її вироби, можна допомогти жінкам, які з різних причин залишилися без даху над головою та засобів для існування і тимчасово проживають у Кризовому центрі на вул. Старознесенській і беруть участь у випіканні ласощів. Задоволеними будуть і ті, хто дбають про натуральні складники, адже тістечка не містять шкідливих для організму речовин, і містять багато горіхів. Зробити вибір серед цікавого асортименту печива можна у напрямках від площі Ринок, на пл. Музейній, пл. Коліївщини, вул. Строеврейській та вул. Вірменській.

Це далеко не всі благодійні ініціативи, які існують у такому чудовому місті, як Львів. Доброчинцем може стати кожен, варто лише знайти свій спосіб. Не будьмо байдужими!

Мелані Дзвінка Челепіс –

*німецький філолог
з економічною освітою,
сфера інтересів –
від латинської мови
до плетіння
светриків і рукавиць*

ВОЛОНТЕРИ В «ОСЕЛІ»

Мене звати Лукас Лопез – Шевчук. Я приїхав в Україну в грудні 2013 року і зараз працюю на волонтерських засадах в організації «Емаус – Оселя» у Львові. Це була наша спільна з братом ідея приїхати в Україну допомагати, можливо через духовний зв'язок з цією землею – наші дідусь і бабуся по материнській лінії емігрували з України на початку 1930-их рр.. Мій дідусь народився у селі Темногайці Тернопільської області, а бабуся у місті Городенка Івано – Франківської області.

Звичайно, що ситуація в країні не є хорошою у багатьох відношеннях, але є надія, і саме вона підтримує життєздатність нації. Мушу визнати, що для багатьох українців зміни зараз практично неможливі через менталітет, корупцію та століття гноблення України Росією. Але ми з братом зустріли багато людей різного соціального походження, які хочуть кращої держави і готові над цим працювати. На глобальному рівні Європа буде співпрацювати. Я думаю, що у найближчому майбутньому ми зможемо допомагати і в інших регіонах України, де ситуація є важчою. Ми хочемо, щоб люди з інших країн відвідували «Емаус» в Україні, більше залучалися до нашої діяльності. Йдеться не про гроші та пожертви, а про мобілізацію європейців та їхню обізнаність про реальну ситуацію в Україні. Україна сама не справиться, їй потрібна допомога ззовні. Тож ми тут для того, щоб допомагати та співпрацювати у творенні нової України. Врешті немає нічого неможливого. Найважче – переконати людей в тому, що зміни можливі.

Лукас Лопез - Шевчук

Чому Україна? Кілька фото прадідуся і прабабусі з їхнього минулого та дика інтуїція привели мене і мого брата в Україну.

Як воно тут? Тут нелегко жити, якщо ти не маєш почуттів до цієї особливої країни. Люди тут справжні, живуть у своїй власній реальності, і тому у певному сенсі є безневинними. Їхні серця б'ються в шаленому ритмі і я це обожнюю. Українське суспільство ще не зіпсуте споживацтвом чи сучасними формами рабства. І вони вижили, не зважаючи на все те зло, яке їм заподіювали сильніші країни протягом всієї історії.

Чому спільнота? Певні події трапляються зненацька, вони унікальні та непередбачувані. Життя в спільноті – одна з таких подій.

У мене таке відчуття, що мудра природа вже вжила певних заходів для того, щоб людський розум уникав вічних помилок. Природа дала нам інстинкти та справжні глибокі почуття, окрім інших інструментів, які важко використовувати. Питання в тому як їх використовувати? Для чого? Здається, що природа і космос змовилися і тому трапляються певні події. Інколи це довгий і болючий процес. Таке в мене відчуття стосовно того, що привело мене в спільноту.

До того я був просто підлітком, який хотів зрозуміти суспільство через читання книг. Такий я був наївний. Я хотів знати що робить людей такими незадоволеними, чому вони живуть так недовідно, що змушує людину чинити біль собі та іншим, особливо, коли є вибір і коли є можливість це змінити.

Я зрозумів, що до того, як я почав жити в спільноті, я існував, але не жив. Як повернути роки небуття? Як заповнити пустку всередині? Минуло багато часу, поки я зрозумів, що допомога іншим надає сенс моєму існуванню. Може тому, що допомагаючи іншим, я теж отримую допомогу. Життя в «Оселі» показало мені наскільки обмеженим було моє життя, поки я жив як окремих індивід. Щоб це зрозуміти, треба тут пожити. Це унікальне відчуття неможливо описати, але його необхідно плекати. Для цього потрібно бути частиною спільноти, бути одним з них.

Я навчився, що бути солідарним – це не лише віддати речі, які тобі не потрібні. Солідарність – це компроміс, це відмова від себе, як окремого індивіда. Вона допомагає долати бар'єри, мотивує до змін, які дозволять рухатися далі та розвиватися. Це велика відповідальність допомагати іншим, і дуже важливо в цьому процесі зрозуміти свої обмеження, щоб уникнути розчарування і фрустрації.

Якщо дивитися на те, як зараз триває життя, то майбутнє виглядає ще гіршим, ніж теперішнє! Тому теперішнє потрібно змінювати.

З самого початку я вірив, що спільнота – це місце, де творяться зміни, бо люди приходять сюди не тільки через те, що потребують даху над головою та їжі. Вони хочуть чогось більшого! Найінтенсивніший досвід – це подолання нестерпної скрути, необхідність рухатися далі та приймати спонтанні рішення. Найважливіше – йти вперед та приймати проблеми, як частину щоденного навчання. Так я почуваюся зараз у спільноті.

Густав Лопез - Шевчук

ЕФЕКТ ПІГМАЛІОНА

Чому так багато людей, які проживають на території України, негативно відносяться до всього українського? Чи є в нас шанс виправити цю ситуацію і з чого слід починати? Відчуття приналежності до тої чи іншої нації починає формуватись ще з раннього дитинства. Вся поведінка маленької дитини орієнтована на отримання схвалення від оточуючих, тому що «несхвалення» може призвести до покарання, відторгнення, неприємних відчуттів тощо. І тому дитина «вчиться» жити так, щоб їй було комфортно в своїй соціальній групі. Для «правильної» поведінки їй треба знати що є добре, а що ні, над чим сміються, а що заслуговує на повагу. Щодо питання національної приналежності і соціального схвалення, то за радянських часів у мультфільмах, художніх фільмах, новинах чітко простежувалась лінія «правильної» нації. Це тонкі невидимі мотузки емоцій, міміки, ставлення до людини з підкресленням її нації, походження обмотували тебе в якийсь невидимий кокон, з якого важко вибратись, аби роздивитись що й до чого є насправді. Особливо коли сидиш на одному місці. Всі богатирі у мультфільмах були «рус-

ские», всі герої війни «русские», всі зрадники не «русьские», і до того ж кожен день у новинах передавали про американців, які сплять і бачать як напасти на радянській союз!

Я досі пам'ятаю розмову, що відбулась в 6-му класі у коридорі школи №10 міста Красноярськ. Україна тоді була однією з республік ССРСР, до її незалежності залишалось близько двох років. Я стояла зі своєю однокласницею, яка розповідала, що в її роду були цигани і тому вона може гадати по руці і передбачати майбутнє, при цьому наголосила, що за національністю вона «русская». «А я українка» – відповіла я. Наступна фраза однокласниці була такою: «Ти мені чесно скажи, а тобі не соромно називати себе україночку? Для мене це як гордиться тим, що моя мама прибиральниця» Спочатку я обурилась, і почала доводити, як гарно в Україні і що там люди живуть краще, ніж тут. Тоді я ще не думала, що звичайна дитяча розмова запам'ятається мені на все життя.

Тепер, знайомлячись з людиною, мені цікаво дізнатися якою вона була саме у шкільні роки. Адже в цей період життя в неї все на поверхні. З віком життєві позиції, установки, страхи мають здатність ховатись всередину, обростати в'язами, м'ясом, шкірою, що обтягує руки, пальці, які потім починають цикати по клавіатурі образливі коментарі в соціальних мережах чи беруться за зброю. Причина завжди в тому, що саме в тебе там назбиралось всередині до того, як ти став повнолітнім. І один з моїх постів на фейсбуці так і звучав: «Скажи мені у що ти віриш і я буду знати твою правду», тобто буду знати що саме ти мені зараз будеш доводити чи спростовувати.

Історія з національною приналежністю продовжилась вже у Львові на одній з новорічних вечірок на роботі. За столом дві старших жіночки хотіли переконати мене в тому що я «русская», тому що моя мама росіянка. Я все ніяк не могла зрозуміти їх пориву. А потім до мене дійшло, що в такий спосіб вони хочуть з Попелюшки зробити королеву, тому постійно додавали, що тепер я можу не переживати щодо своєї національності і спокійно йти розважатись. На моє питання: «Але ж тато українець?», все одно казали: «Главное, что мать у тебя русская».

Коли я зрозуміла, що ті старші жіночки були людьми з «радянською матрицею», то попрощалась зі спробами змінити їх бачення картини України. Радянське виховання добре нав'язало що «русский» – це старший брат, а всі інші молодші, дурніші, недорозвинуті і так далі. А уявіть собі, якщо що ти дійсно росіянин, так тобі взагалі не треба прикладати інтелектуальних зусиль щодо своєї самооцінки, адже їх вже приклали раніше, а тобі вже дали цукерку в гарній обгортці.

З такою цукеркою за щокою вчителька російської мови в тому ж Красноярську, казала, що української мови не існує, це діалект російської, при цьому вона довго сміялась з моєї наївності і вважала за потрібно мене «просвітити». Можливо після того я перестала вчити правила російського правопису.

Останнім пазлом до розуміння сприйняття України і українців людьми, які не хочуть ідентифікувати себе з «українським» додала моя екс-подруга, яка все життя прожила у Львові: «Мы жили себе жили и тут вдруг какой-то украинский язык». На мою тезу щодо країни і мови, вона відповіла: «Никакой Украины нет и никогда не было». Так ось воно що... Як може бути мова, якщо немає країни, відповідно і нації такої теж немає.

Свою думку вона обґрунтовувала теоріями інших істориків, що нас (українців) немає як нації. Те саме кричав у Красноярську доктор історичних наук, з яким мої батьки випили не один келих вина і разом за часів перебудови «по благу» діставали телевізор «Електрон». Коли мій тато сказав, що ми повертаємось в Україну, доктор наук відповів: «Немає такої нації і країни, лишайся в Красноярську, ти маєш ілюзії, України не існує». Мій тато, галичанин, який потрапив в Сибір по розподілу після закінчення інституту, чудово знав, що він існує. Після кількох спроб довести існування України, української мови і його як українця, просто пішов, червоний від гніву. А це був лише перший рік незалежності України.

З тих пір я з підозрою ставлюсь до істориків і їх історій. В психології є так званий ефект Пігмаліона, який вважається одним із загроз проведення експерименту. Ефект полягає в тому, що науковець настільки вірить в свою гіпотезу, що зі всіх результатів виокремлює лише ті, що йому підходять чи подобаються. В історії, особливо в дослідженні національних питань, ефект Пігмаліона спрацьовує настіль-

ки часто, що диву даєшся, коли науковці беруть одні факти, а інші взагалі не приймають до уваги, лише б довести свою гіпотезу.

Під час останніх подій в Україні, зокрема анексії Криму і війни на сході країни, мені потрапила до рук книга Армеля Ле Бра-Шоптар «Філософський зоопарк. Там була фраза: «У 1870 році німці анексували Ельзас-Лотарінгію і робили це так, начебто «Франції більше не існує». Невже те, що відбувається в нашій країні зараз робиться з тієї ж самої радянсько-російської гіпотези: «України не існує»? Добре, що за роки незалежності виросло нове покоління людей, яких не так просто переконати, що їх немає. Хоча треба всього-на-всього дати собі право на існування як українця або громадянина України. Візьміть алгоритм творення світу, адже першим було слово, яке потім допомогло розібратись з хаосом. В головах і серцях багатьох людей панує хаос, плутанина, невизначеність, яку ще довго доведеться розплутувати. Через це існує багато двозначностей, двомовностей, компромісів, невизначеності. Але слід зрозуміти, що лише тоді, коли починаєш вірити в себе, тоді ти набуваєш обрисів, стаєш більш матеріальним об'єктом, в якого з'являється під ногами земля і лише тоді ця земля набуває кордонів, меж. А межі потрібні для того, щоб спокійно безмежно любити себе і свою країну!

Ірина Сняданко

*Народилась у Красноярську, живе у Львові,
кандидат психологічних наук.
Вірить в себе, в інших
і в зміни на краще*

«ФРЕДРА. 61»: ВИСОКІ СТЕЛІ ТА ВИСОКІ ЦІЛИ

У коридорі стоять велосипеди, в кухні хтось робить чай і каву, а в кімнаті в цей час грає жива химерна музика, ефект якої підсилює не менш химерний відеоряд. Люди сидять на підлозі і на низьких кріслах і усі почувуються максимально розслаблено. «Тут усі хіпстери» – думаю я і в цей момент бачу двох дівчат з грудними дітьми на руках і стереотип ламається. Кілька тижнів потому – двір, кольорові ліхтарики, мішки з піском у якості стільців і кінопроектор легенько розхитується вітром. Навколо літають птахи, бігає кіт і долинає музика з вікон консерваторії. Це не кафе, не клуб і не кінотеатр, тут нема хромованих труб і нема плати за вхід і кожного разу все по-іншому. Протягом півроку у звичайнісінькій львівській квартирі відбулося більше півсотні концертів, лекцій, кінопоказів і подій. Електронні вечірки, кіно, екологія, релігія, мистецтво тут співіснують абсолютно мирно і гармонійно. Все це тримається на особистій ініціативі і зусиллях кількох людей. Маркіян, Тарас і Катя розказали як і навіщо усе це робиться

Це була власна ідея чи переймання чийогось досвіду?

Ідея була абсолютно нова, нам чогось бракувало і ми вирішили це зробити. Всередині себе ми були самодостатні і добре виражались, але нам хотілось змін у культурному просторі міста. Все, що робиться у Львові, є туристично-орієнтованим, і всюди, де ми є, відчуваємо себе туристами. Тому ми хотіли зробити відкритий, доступний, безкоштовний простір, де кожен може прийти самовиразитись, зробити точку притягання для творчих креативних, широких людей.

Вхід на усі події вільний, фейсконтролю немає. Як вдається підтримувати лад і спокій?

Ми створили певну точку притягання, до якої почали підключатись люди, яким подобається те, що робимо ми,

ті, кому це не подобається, просто не приходять, нам не доводиться нікого фільтрувати. Ми намагаємося робити добре діло і воно притягує добрих людей. Стараємося не скотитися в сквот, притон, тому уникаємо трешових вечірок, всі заходи закінчуються дуже чітко в 11 годині вечора, щоб не було ніяких алкогольних афтепарті, це і з сусідами пов'язано. Тут не заборонено вживати алкоголь, всі вільні, але все треба робити з головою: якщо ти вирішив випити пива – окей, але напитись – ні, це місце не для цього.

Чи створення «Фредра.61» було пов'язано з Майданом?

Ми були на Майдані, десь в січні брали активну участь, але в якийсь момент зрозуміли, що коефіцієнт корисної дії може бути більший, якщо ми зробимо тут місце, куди можуть

прийти люди, які не знають куди себе подіти. Всі тоді у Львові дивились телевизор і Інтернет і не знали як виразитись. Хто мав гроші – давав гроші, хто мав шини – привозив шини. А ми вміли робити добрий культурний простір, знали як збирати людей, як розповсюдити інформацію і вирішили, що саме це наше ККД.

А де і як Ви цього навчилися?

Колись ми з хлопцями робили студентський фестиваль, він був дуже закритий, суто для себе. Ми збирали друзів з різних університетів і факультетів, ніколи його не афішували, але теж проводили різні речі. Ще я сам був в «Пласті» з 6-ти років, а Катя вже робить 5 років кінозал. Кожен мав якийсь досвід і ми вирішили всі ці сили об'єднати і зробити такий вибух. Зараз є приблизно десять людей, які залучені як організатори.

Чи існує якась стратегія планування подій чи все відбувається швидше випадково?

Взимку, коли потрібно було все це запустити, ми планували усі події на тиждень наперед. В неділю їх анонсували і щовечора тут щось відбувалось для того, щоб пояснити людям, що сюди можна приходити, щось робити і воно тут функціонує постійно. Тоді потрібно було постійно підкидати вугілля в цю машину. Зараз, коли настало літо, люди більше хочуть бути на свіжому повітрі і ми трохи сповільнились.

Чи траплялись якісь провали, заходи, на які не прийшли люди?

Люди не завжди готові слухати, часом буває, що приходить дуже цікава особистість, лектор, але буває приїде десять людей, а ми думали що буде сто. Але ми не ставимо на меті зібрати побільше людей, наприклад, якщо це якийсь концерт – важливо, щоб прийшли не просто попиту пива чи чаю, а послухати саме цю музику. І нехай це буде лише 5 людей, але їм це буде цікаво.

У що Ви вірите, що Вас мотивує цим займатись?

Я вірю в краще місто. Я не вірю і не підтримую тезу, що Львів – це культурна столиця України. Це неправда. Львів – консервна, консервативна столиця України. Гарні будівлі абсолютно не означають культурний прогрес і розвиток. Ми хочемо приносити в місто новий формат заходів, бути справедливо конкурентоздатним європейським містом, а поки що ми виключно є туристично-консервативним містом. Потрібно показувати людям, що можна по-іншому, можна краще.

Чи плануєте розширятися? Не тісно тут?

В нас є нові простори, на які ми будемо розширятись, постійно приходять люди з новими ідеями. Це все звісно залежить від фінансів, ми б не дуже хотіли залучати до цього спонсорів. Уже завершуємо процедуру реєстрації громадської організації, бо зараз ми тільки на словах існуємо. Мож-

ливо, як будемо трошки задокументовані, тоді буде простіше співпрацювати з муніципалітетом, з людьми, які здатні допомагати.

Що принесло найбільше вражень і адреналіну за цей час?

Зустріч із Сестрою Веронікою. Вона є наша одноліткою, яка пішла після юридичного факультету в монастир. Мені зламали стереотип про все: про Бога, про віру, про монахів. Вона говорила дуже доступно, відкрито і вона в цьому себе бачить – не махати в церкві кадилом, а говорити з людьми і доносити їм щось.

Що Ви хочете зрештою досягнути?

Ми хочемо результат – не у грошах, не у славі, а у змінах. Бути свідомими, бути відкритішими, хочемо бачити прогресивну, а не пасивну до свого дозвілля молодь. Люди можуть піти в паб після роботи, а можуть прийти сюди і випити той самий чай чи пиво, але ще отримати інформацію. Створити спільноту правильних людей, тусовку, де можна почувати себе комфортно. Людей притягує хороше середовище, доступність, відчуття домашньої, дружньої, непопсової атмосфери. Ми залучаємо людей до організації: підключити світло, поносити мішки, ще щось і це дозволяє відчувати себе єдиним цілим.

Як «Фредра.61» існує з економічної точки зору?

Поки це все тримається на ініціативі п'яток людей, які просто скидаються грошима на оренду. Проект має на меті показати людям сам принцип проведення подій: вхід не має бути платним. Якщо ти прийшов на подію і тобі подобається, ти можеш залишити гроші. В нас є банка, можна кинути гривню, десять, чи п'ятдесят, чи нічого – ніхто нікого нічого не змушує, практикуємо максимальну невимушеність. Головне – надати людям інформацію і я готовий заради цього платити щомісяця за оренду.

Тарасе, ти тут, окрім усього, ще й живеш. Як воно щодня приймати стільки гостей?

Мені не набридає шум-гам. Я бачу на власні очі як проєкт розвивається і розгалужується по стилях, і це не може не тішити. Спочатку це були друзі друзів з різних компаній. Взимку вони приходили сюди поспілкуватись, попиту чаю і їх усіх об'єднало «Фредра.61». Здавалося б, як можна поєднувати такі різні стилі, як можна втримати це все від ентропії? Але все можливо, якщо робити це у якісному форматі. До нас приїжджають люди з інших міст і країн, і вони вражені контрастом між туристичними точками і цим місцем, яке не знайдеш на карті, але яке притягує людей.

ДИДАКТ

експерименти з духом і тілом
часто закінчуються війною
хоч все що кожен із нас хотів би –
бути щасливим і бути собою
але себе віднайти нелегко
але на щастя – жорсткі ліміти
і перспективи такі далекі –
треба щось знати треба щось вміти..
а тіло й душа – ось під рукою
тиснеш на кнопки важелі крутиш
думаєш пройде усе без збоїв
кайфу відловиш все буде круто
там де не грає – щось підрихтуєш
там де не гарне – щось підрівняєш
вигостриш зброю вдягнешся в зброю
станеш мамаєм або бабаєм
пустиш по венах тріфний профіт
впустиш у мозок трафний слоган
шкоди від цього не буде нітрохи
не дорікне ніхто ані словом
лиш би побільше мультиоргазмів
лиш би густіше адреналіну
тільки оргазми мутують у спазми
тіло і дух плющать на зміну
і ціпеніє на панцир шкіра
і проростають із пальців кігті
і витікає душа зневірена
і залишається тільки бігті
і залишається тільки брати
дерти і жерти усе що бачиш
і запастися іще на завтра
і уціліти до завтра тим паче..
тільки от «завтра» твоє померкло
і несуттєво чия вина
глянеш ізранку якось у дзеркало
а там – не людина
а там – війна

АРГО

що з вами сталося братове?
що з вами сталося сестри?
хотіли ми жити по-новому
збиралися грати presto
клялися поводитись просто
обітницю склали на чесність
шукати збиралися острів
де воля і доля воскреснуть
і що з того вийшло братове?
і що з того сталося сестри?
що будемо знову і знову
в копанках кошмарити чесність?
я марно складаю абетку
і пісня моя некошерна
бо я вибираю естетику
і пірамідальні зерна
а брат мій – рубає хіп-хопом
а сестри – розумні і гарні
і ми не ідемо скопом
ми навіть не йдемо попарно
та ми пробігаємо водами
нейтральними і задзеркальними
аж до островів антиподів
аж до бурштинових копалень
не чути тут ваших ораторів
і ваших військових оркестрів
не видно вже вас з-за екватора
братове нічийні і сестри
я марно складаю абетку
і пісня моя некошерна –
в покреслених навхрест чернетках
мої проростають зерна

NEVER SAY NEVER AGAIN

переходиш це літо як лету убрід
забуваючи болі й жалі і проколи
вже на обрії – світло твоїх пірамід
що маршрут загортають у коло

перехресний вогонь на досвітні вогні
накладається як фонограма
бачиш дно кам'янисте і небо на дні
і ступаєш по небу ногами

переходиш це літо як лету і сам
розчиняєшся у амнезії
все що можна ти взяв та не все ще віддав
і пропасти тому не зумієш

ще дійдеш до серпневих своїх пірамід
і маршрут перейде в водноколо
перейди лише літо як річку убрід
і ніколи не прийде «ніколи»

ТРОЯНДОВА ОЛІЯ

У дворі фонтан, який давно пересох,
біля нього стіл, при яким вечори минали.
Вас півсвіту було, а залишилося мало.
Вечорові квіти цівками липкого соку
до землі прилипають, і ви так само прилипли
до гаїв оливних, до лавової породи,
кожна жінка з пригаслого роду у висохлій мушлі рота
плач тримає, спиняє його опівсхлипу.
Ошелешені шелестом нічних молитов про рятунок,
голуби на піддашші стають ручними і тихими.
Як вам трощить ключиці іржавий прес самоти,
кораблі ваших привидів пропливають важкі, як труни.
І щоночі міняє шкіру стара гроза,
нечисленні медові сини розтають у руках чужинок.
Ця олія минання – холодний прямий віджим.
І стоїть ваш рід проти сонця – кривавий сухий розарій.

* * *

Розділивши дітей, вони постановляють так:
відтепер ітимуть нарізно по світах.
Батько вчитиме сина тримати небо, сідлати коня,
пити з річки, схилившись на лікті; стріляючи навмання,
відчувати найгарячіше поміж співочих сердець;
свою маму й сестру не зустрічати ніде.
А вона навчатиме піврозквітле дівча,
що удосвіта важчає рання печать-печаль,
що по венах котяться яблука, а золоте вино
так підхоплює лагідно, так гойдає жінок;
що триває ніч, допоки нитку прядеш,
свого батька та брата не зустрічати ніде.
Але от: серед ночі, зачувши близьку біду,
однією лавою леви й дерева йдуть,
а за ними діти, зграйками, насторожені,
дерев'яні щити несуть, і тріщина в кожнім.
Обережно несуть їх там, де від крові слизько,
бо щити, можливо, згодяться ще на коліски,
на легкі плоти, на ноші, коли вже раптом.
Але жодне, звісно, не хотіло вмирати,
і вони затулялися ангелами та хрестами.
Він меча цілує і скупно дякує татові,
а вона складає в кишеню хустинку вишиту,
дуже схожа на матір, тільки вже трохи вища.
І вони виходять, і теж до лави стають.
І коли роздирає ніч на бинти свою
світлу шкіру, а страх задушливо непідробний,
це вона підійде і зітре йому піт із лоба.
І не буде у них імен, а тільки тваринне
впізнавання і відчуття: півжиття не проговорили.
А коли вже погаснуть поводири й вогні,
діти вийдуть до моря, і там їх зустріне сніг.
Не зростуться долонь пошерхлі дереворити.
Так сидять і не знають, про що тепер говорити,
так сидять самі на крихкому краю землі,
наслухаючи через море, чи не йдуть кораблі,
щоб забрати їх у повні світла міста,
де живе і росте усе, чого в них не сталося.

* * *

Мала, ти не мала нічого, крім мене, поки
ми не дісталися цього краю землі.
Усе як ти мріяла: місяць на кораблі,
і ось я доплив. Я порожній, мов черепок.
Чого нарікати, я сам тебе взяв і привіз,
а тут життя, виявляється, ще й яке:
кожен вечір яскравим снарядом з ракетниці
вистрілює, а мені болить, як поріз.
А ти стаєш на березі і цвітеш.
Матроси розхлюпують юшку, губи кусають.
Вони акулята і атакують зграєю,
а я – той камінь, що в передгір'ях тешуть,
я все ще стою в задусі садків, у дельті,
де військо травине, пташине, де мостить гніздо п'яма,
а річки у мене насправді давно нема,
у мене є ти, та хто мені скаже, де ти.
Вода, яку ми долали, змивала з нас трохи нас,
я переставав поволі бути твоє віссу.
Ти котишся берегом, кругла і срібна, котися собі, не бійся.
Я довго житиму в світі, якому не знаю назв.

* * *

Раз на тиждень вітер змінює напрямок, і тоді
по кутках воруються сіті, шепочуться душі мушель
у тюремній вежі, яка проковтнула мужа,
а зригне старого з перламутром у бороді.
Раз на тиждень кажеш собі: отже, дарма, дарма.
Не пливи туди, де шляхів до тебе - не квітло,
не вилущуй знання зі стручка засохлого світу,
не пиши додому схвильовано, із помилками, Марку.
Ось наука і вся, і подагра в норі коліна,
десь регочуть із тебе, облич ніколи не видно.
Помолися вночі, хай частіше приходиться східний,
хай тонкими руками проломлює їм
черепи та стіни.

Знайди собі диван

У 2004-му році четверо людей зі США написали листа студентам в Ісландію. Так і виникла ідея, що люди будь-де у світі можуть приймати у себе вдома незнайомих гостей. Онлайн-мережа зараз налічує 7 мільйонів людей з понад 100 000 міст у всьому світі. Цінності команди, яка створила таку величезну платформу, це: ділись своїм життям, створюй зв'язок, пропонуй доброту, залишайся допитливим, залиши це у кращому стані, ніж ти знайшов.

У світі існує ще кілька схожих мереж. Одна з найпопулярніших перед Couchsurfing'ом була Hospitality Club. Створили її ще у 2000-му році, але вона має зараз значно менше учасників. Є ще більш вузькі мережі, наприклад, Warmshowers, яка створена для велосипедистів, що подорожують.

Як діє couchsurfing? Спершу, потрібно там зареєструватися і хоча би мінімально заповнити інформацію про себе (чим займаєшся, що любиш і т.д.), додати фото, аби люди знали, що ти існуєш.). Далі можна поставити у розділі «Диван», чи можеш ти приймати гостей у себе чи ні. Люди надсилають або спеціальні запити, де зазначають дати приїзду і від'їзду, або пишуть приватні повідомлення із запитанням, чи є можливість їх прийняти. Ви читаєте, думаєте і відповідаєте. Так, відповідати, навіть коли не можете прийняти людей, ознака чемності.

З couchsurfing'ом можна: гуляти з людьми у себе в місті, приймати гостей у себе вдома, подорожувати і знаходити людей, які можуть прийняти вас у себе. Я користуюся цією мережею з 2010-го року і прихистки знаходила у Венеції, Перуджі та Римі (Італія), Тампере та Юваскулі (Фінляндія), Гданську (Польща). Також приймала людей і у Львові, коли була така можливість.

Для цієї статті на запитання про всесвітню мережу відповіли кілька людей, які нею користувалися.

Keti Kantaria*. Львів, Україна – Батумі, Грузія:

Я зареєстрована з листопада 2010-го року. Раніше більше користувалася, як для зупинки, так і для приймання чи гуляння. Не пригадую точно скільки гостей було, ніби останні з Канади — двоє друзів. У Грузії не користувалася — часу нема і не дуже тут то активно, ніби.

Mary Rogovska, Львів:

Каучсерфінгом вперше скористалась у 2011-му році під час поїздки в Берлін. Загалом, користувалась Каучсерфінгом 4 рази, завдяки сайту знаходила вписку у Німеччині, Португалії, Італії та Польщі. Про сайт дізналась від друзів.

На жаль, приймати гостей не маю змоги. Але завжди рада погуляти з каучами, знайти необхідну інформацію, наприклад, куди краще піти, як доїхати в інше місто чи просто провести весело час.

Volodymyr Senatovskiy, Львів:

На каучсерфінгу я активний користувач уже майже півтора роки, з самого початку 2013-го. Зареєструвався ще на півроку швидше, але тоді, напевне, не був готовий до нього ні практично, ні психологічно. Коли вже почав його активно використовувати, то почав з прийому гостей у себе вдома. Здавалось, що так легше і безпечніше зрозуміти, як це все працює. Напевно, так порекомендував би робити й тим, хто ще вагається щодо своєї участі в каучсерфінгу. Отже, скільки я часу я активно на каучсерфінгу – стільки ж само активно використовую всі його можливості. Після того, як кілька мандрівників зупинилось в мене, сам я вперше серфив у Польщі, потім вже у Скандинавії. За весь цей час досвід тільки позитивний. Звичайно, люди трапляються різні, але щоб з кимось вже аж зовсім було важко знайти спільну мову – такого не траплялось. З кимось в тебе більше спільного, з кимось – менше. Те саме із зацікавленнями. А якщо з кимось не так багато спільних точок дотику, то дізнатись щось абсолютно для себе нове – теж непоганий досвід.

Гостей у мене зупинялось десь пропорційно до тих країн, з яких люди найчастіше приїжджають до Львова. Тобто на першому місці буде, швидше за все, Польща. Тоді - Росія і Туреччина, можливо десь

* Усі імена зазначені як у профілях на сайті couchsurfing.org

або Couchsurfing.org

так само Німеччина. Так само були каучсерфери з інших українських міст – з Донецька, Сум, Луганська. Інколи сам запрошую до себе гостей, чий відкриті запити бачу у групі Львова. Це може бути хтось, хто здався мені чимось симпатичним (кажу вже як є) – наприклад, ця людина зі Швеції, і я знаю, що зможу попрактикувати свою шведську. Або цей каучсерфер з якоїсь іншої скандинавської країни, і нам точно буде про що поговорити. З найвіддаленіших країн в мене були каучсерфери з Канади і Японії. І тому, як би пафосно це не звучало, можна сказати, що з цілої планети із Заходу на Схід.

Lilii Vallen, Львів:

Я відкрила для себе сайт Каучсерфінг у 2011-му році, коли запланувала подорож до столиці Нідерландів. Не маючи змоги приймати гостей, я використовувала сайт з метою знайти нічліг і цікавих людей, подорожуючи країнами Європи. З 2013-го року через Каучсерфінг я приймаю гостей, що дозволяє мені через спілкування з іноземцями здійснювати своєрідні подорожі. У мене були гості з Росії, Білорусі, Литви та Польщі. Часом я трохи соромлюся свого недосконалого рівня англійської мови і через мовний бар'єр не завжди приймаю гостей.

Artem Chapeye, Київ:

Я в Каучсерфінгу з 2009-го року й користувався ним в усі можливі способи: і приймав гостей, і сам ночував, і шукав попутників, і знаходив людей за інтересами.

Причому я жив у кількох різних країнах. Крім України, я приймав гостей по каучсерфінгу, живучи в Мехіко чи у Відні, відповідно, люди були з різних країн.

Найцікавіше було, коли жив у Кам'янці-Подільському. Там містечко маленьке, але туристичне. Туристи нестандартні, бо хто знає про таке містечко – вже цікавий. Наприклад, був тайванець, який розмовляв російською і вчив українську: вчився на дипломата.

Багато гостей і всередині України – останні з Луцька були дуже класні.

Зараз менше іноземців: бояться, мабуть. Воно і зрозуміло: я от в Сирію якусь теж, дивлячись ЗМІ, не поїхав би – хоча, може, і в Сирії лише в окремих регіонах неспокійно, а переважно все добре, як-от у нас у Києві чи Львові.

А ще ми по каучсерфінгу знайшли чувака, з яким разом лізти на мексиканський вулкан Шінантекатль.

АЛЬТЕРНАТИВНИЙ СЛОВНИК:

Диван, кауч, вписка — місце, де можна переночувати.

Каучсьорфери (каучі), впищики — так можна називати людей, які знайшли собі нічліг. Синоніми до слова «гості».

Сьорфити — (від англ. to surf — займатися серфінгом). Якщо «я сьорфив/ла», то «я був/була гостем/єю».

Хостити, вписувати — приймати у себе гостей.

ЦИТАТА:

«Каучсерфінг – це коли генерально прибираєш у своїй кімнаті і (увага!) знаходиш за кріслом червоний бюстгальтер невідомого походження. Найоригінальніший «сувенір», який тільки може бути. Усміхнуло :)». *Володимир Сенатовський*

РЕФЛЕКСІЇ ЛЬВІВСЬКОГО РАНКУ

Ранковий світанок – це явище, яке найбільше вражає наше життя. Суцільна тиша: здається, ніби не ніч, але й ще не ранок. Якесь золота середина. Наша земля готується до прийняття нового дня. Час невблаганно лине вперед; а чи не виникало у вас бажання в метушні наших життєвих днів побути в тиші, навіть, так би мовити, послухати тишу чи насолодитися нею? У ці чудові хвилини поміркувати над своїм життям, над своїми справами й над тим, як правильно чинити у житті. У ці чудові хвилини прогуляйтеся вулицями мого улюбленого міста, поки немає перехожих і поки надворі тихо. Чому я так кажу? Адже це моє місто, в якому минуло майже все моє життя. Цю тишу порушує спів першої пташки, і, ніби за велінням диригентської палички, його підхоплюють інші птахи. З-за обрію з'являються перші промені сонця і поступово здійснюється вогненне коло, забарвлюючи золотистим кольором верхівки дерев, купола церков, і навіть пам'ятник засновникові міста Лева – Данилові Романовичу Галицькому. Старовинний годинник Ратуші відбиває сьому годину ранку, і в цей час стара площа стає красивішою й величнішою. У ці хвилини, перебуваючи на поки ще порожній площі, з'являються думки – а що ж далі, що потім? Чому я так кажу? Тому що нам властиво обдумувати останні події, що відбулися у нас та в Україні. Що ж далі? Що нас очікує? Адже без минулого в нас не буде майбутнього. Де початок і кінець всього того, що відбувається довкола? У прекрасній Книзі Біблії записано два прегарних слова: Альфа і Омега, початок і кінець. Для того, аби в нас було майбутнє, ми не повинні забувати ті історичні події, що відбулися. Наша держава до 2013 року існувала фактично на папері, ніби самої держави й не було. Волевиявлення народу, що прагнув жити у злагоді і хоче жити у злагоді, зраджувалося вищими ешелонами влади. Київ – столиця нашої Батьківщини, це серце усієї нашої Держави. Чому я так кажу? Тому що люди часто спонтанно й необдуманно вирішують, що їм робити. А треба керуватися не лише політичними переконаннями, а справді економічними.

Після завершення трагічних подій на Євромайдані замислюєшся – а що буде далі? Я, як учасник Майдану 2004 року обурююся, що ідеали Помаранчевої Революції буди зражені. Мені не вірилося, що народ знову можна згуртувати. Але у листопаді 2013 року народ України вкотре це довів. Довів своє бажання спрямовувати свої зусилля на користь держави. Багато хто каже, що в нас не та молодь.

*Володимир Гіленко,
вуличний продавець
«Просто неба»*

В нас просто прекрасна молодь, яка здатна зробити багато, лишень вартує її зрозуміти. Це вона довела. Довела, що прагне жити у європейській країні й почувати себе повноправними мешканцями на своїй землі. Показала, що можна жити та боротися в Україні, а не тікати за кордон у пошуках легкого життя. І коли колишні правителі знехтували інтересами молоді й решти громадян України, тоді молоді люди й вийшли на Майдан. Молоді, беззахисні люди повстали проти орди урядовців. А влада, котра повинна була захищати народ, почала його винищувати, тим самим готуючи ґрунт до страшного злочину – вбивству людей, порушуючи найголовнішу Заповідь – «Не вбивай».

Найцінніше в людини – це життя, й жоден не має права відібрати його. Чому все так сталося? Тому що наш народ поділився на дві України. Одна Україна спілкується українською, інша – російською мовами. Й тих людей, що спілкуються російською, можна зрозуміти. Адже вони протягом 70 років були під владою комуністичної партії. Це й відобразилося у ставленні цих людей до України.

Одразу після постмайданівських подій хотілось, аби Київ надав більше повноважень східним областям, легалізував російську мову для того, щоб люди змогли вести офіційну документацію тією мовою, якою їм зручно, при цьому не зневажаючи української мови. Після Майдану почала змінюватися свідомість людей, котрі приїжджають зі східних регіонів України. Чому? Наприклад, в процесі спілкування з покупцями «Просто неба» російською мовою, часто самі покупці просять, аби до них говорили українською. Приємно розуміти, що люди самостійно доходять до цього усвідомлення. Якщо люди переходять на українську, отже вони люблять свою державу, поважають її. Звідси й бере початок слово «націоналіст». Багато людей неправильно трактують це поняття. У перекладі з латинської мови термін «націоналіст» означає «охоронець народу». Звідси й постає друге завдання після Майдану: дедалі більше пропагувати велич української мови. Також ми не повинні забувати про ту величезну ціну, яка була сплачена за нашу свободу. Я маю на увазі героїчний вчинок «Небесної сотні», коли на вівтар свободи було принесено людське життя.

Хотілось би, аби після всіх цих подій у повному обсязі була дана як політична, так і юридична оцінка. Щоб винуватці в розгоні молоді та в розстрілі «Небесної Сотні» понесли справедливе покарання. Такий вчинок буде правильним для нового керівництва нашої країни. Також має бути споруджений пам'ятник погиблій «Сотні», а також пам'ятний знак учасникам «Помаранчевої Революції». Це буде справедливо. Це завдання не лише політичне, але й життєве.

Також ми не повинні забувати, що Майдан – це серце Революції, а Львів – її акумулятор. Львів у той час продемонстрував таку силу, енергію, що не мала б вичерпатися на роки вперед. Це альма-матер усіх революційних рухів, і багато посланців наших західних земель увійшли в «Небесну сотню» Героями. Свободу за так на дарують, адже за неї потрібно боротися. Щодня і щохвилини свого життя. Не запитуй, що тобі дала Україна, а спитай, що ти зробив для неї? Ось наше основне завдання, котре ми маємо виконати. І якщо ми його не виконаємо, ми втратимо державу. І нехай допоможе нам Бог!

БУДЬМО ЗНАЙОМІ – ПРОФЕСІЙНИЙ ЖЕБРАК

Мрячив теплий дощ, прибиваючи до асфальту дрібні частки пилу. Сьогодні мені випав дещо незвичний робочий день, ще увечері зателефонувала співробітниця та, повідомивши, що захворіла, попросила взяти інтерв'ю у симпатичного чоловіка. Хто він, колега не пояснила, бажаючи зберегти інтригу, але я добре знала: вона завжди обирає для своїх статей найскандальніші теми. Відмовити не могла, бо та багато разів виручала мене на роботі, настав час відплатити тим самим. Зустріч було заплановано на десяту ранку в кафе в центрі міста. Я вирішила ти портрет нашого президентаа прибути в зазначене місце завчасно, аби мати можливість підготуватися та записати кілька стандартних питань. Співробітниця попередила, що чоловік мене впізнає за описом, який вона спромоглася скласти.

Замовивши каву, я зробила в нотатнику кілька позначок й очікувала таємничого чоловіка, не зводячи з вхідних дверей напруженого погляду. За п'ять хвилин увійшло кілька пар молодих людей, які, мабуть, знехтували навчанням, та жінка середніх років із яскравим макіяжем, що одразу кидався в очі, а чоловіка все не було. Я знервовано позирала на годинник, стрілки якого минули цифру десять, достеменно знаючи: час – це гроші, але, напевно, людина, яку я очікувала, нікуди не квапилась. Щойно відірвала погляд від циферблату, двері кафетерію відчинились, всередину ввійшов вишукано одягнутий чоловік. Уважно оглянув приміщення, зупинивши на мені блукаючий погляд і з посмішкою на обличчі рішуче попрямував до столика. На вигляд йому було не більше сорока років. За звичкою, я з надзвичайною швидкістю почала подумки приміряти до нього різні образи: бізнесмен, лікар, банкір, а може, звичайний науковець.

– Добридень! Ви Олеся? – запитав він, дещо зніяковівши.

– Авжеж, а Ви та людина, у якої заплановано на десяту інтерв'ю? – уточнила я, навмисне зробивши акцент на тому, що він запізнився.

– Ймовірно, той самий, – посміхнувся мужчина, сідаючи за стіл. – Вам щось замовити?

– Ні, однієї філіжанки цілком достатньо, – відповіла дивлячись на горнятко кави, що вже вистигла.

– Тоді, до справи?

– Звичайно, у мене є кілька питань, але давайте розпочнемо з Вашого імені, – сказала я, з готовністю узявши до рук кулькову ручку.

– Пропоную відкласти ваше знаряддя праці в бік, щоб не перетворювати бесіду на питання-відповідь. Краще я сам поступово розкажу мою історію, а якщо захочете щось уточнити, залюбки задовільню Вашу журналістську цікавість, – повідомив чоловік, обвівши мене питальним поглядом.

– Гаразд, – погодилась я, закривши блокнот, але нато-мість дістала з сумки диктофон, демонстративно поклавши його на стіл. – Ви не проти?

– В жодному разі.

Я натиснула кнопку запису.

– Давайте назвемо мене ім'ям Геннадій, – запропонував чоловік.

– Тобто, Ви не назвете своє справжнє ім'я? – здивувалась я, не очікуючи такого розвитку подій.

– Не хотілося б...

– Тоді, нехай буде Геннадій. То чим ви займаєтеся? Якщо відверто, то заміна кореспондента відбулася спонтанно, і я не маю уявлення про що йтиметься, й у яку рубрику піде стаття.

– Не все одразу. Напевно, розпочну свою розповідь з дитинства. Воно не було безтурботним, але й нещасним його назвати не можу. Матері було нелегко виховувати мене самій, але вона знайшла вихід з положення. Коли я мав кілька місяців від народження, їй доводилось подовгу голодувати, молока не було, тому я також жив впроголодь. Допомоги, яку виплачувала держава навіть на хліб не вистачало. Якось мати, мало не втрачаючи свідомість, вийшла з порожнім пакетом з продуктового магазину, біля якого стояла нещасна бабця, що просила на шматок хліба, вона то й запропонувала мамі вихід зі злиднів. Бабуся ходила під магазин, мов на роботу, але й мала вихідні. От щоб місце не простоювало, бо за нього сплачено місцевим спостерігачам за порядком, бабця прилаштувала на нього матір. Навчила, як правильно просити грошей, і вона зі мною на руках, повісивши на шию шматок картону з написом: «Допоможіть на операцію синочку!» просила милостиню. У них з бабусею, навіть було узгоджено графік роботи: через день, так у кожній з'явився час зайнятись хатніми справами.

Коли бабця померла, матір викупила її місце та заробляла сама, вигадуючи все нові хитрощі, хоча з часом все одно довелося періодично змінювати місце збору пожертвувань. Більшість дітей, подорослішавши, йдуть батьківськими слідами, когось прищеплюють любов до медицини, і він стає лікарем, а когось вчать управляти, аби потім керувати татовою компанією, а мене з перших днів навчали жебракувати. Я зростав, непогано харчувався, мешкав у пристойних умовах. Швидко набрав вагу й на щоках з'явився здоровий рум'янець. Мама постійно повторювала, що я надто багато їм, але не тому що їй було шкода, а через те, що у зв'язку з моїм досить гарним виглядом, нам менше подавали. Одного дня вона вирішила – нам варто розділитися: сама пішла до підземного переходу, а мене, як сироту, відправила на вокзал тинятися електричками. Звичайно, там також свої правила та

графік, але мамі вдалося домовитись. У перші кілька днів я майже нічого не заробив, відчуваючи свою безпорадність. Потрібно було терміново знайти спосіб розчулити людей. Я став наполовину менше їсти, стрімко схуднув. Щоранку ретельно вимашувався брудом, одягав старий одяг і простував на вокзал. Мої заробітки збільшилися в кілька разів.

Життя налаштувалося, до школи не ходив, бо «працював», але це не означало, що я був неосвіченим. Кожного вечора мати по кілька годин займалася зі мною науками. Завдяки їй я вмів писати, читати, знав географію, математику і навіть біологію. Вона – розумна, начитана людина, через мене не змогла закінчити університет, але ані краплини не шкодувала, і з часом усі свої знання передала мені.

Перші роки злиднів добряче підірвали її здоров'я. Матері не стало, коли мені виповнилося чотирнадцять років. Це виявилось надто важкою втратою, адже, крім неї, у мене ніколи нікого не було, але я швидко опанував себе, аби не втратити житло й не опинитися в дитячому будинку. Я пішов до однієї з жінок, що розподіляли в місті місця для професійних жебраків. Вона досить добре знала мою матір, тому погодилась допомогти. Ми домовилися, що я віддаватиму їй сімдесят відсотків свого заробітку, а за це мене ніхто не чіпатиме. Звичайно, пропозиція виявилася, м'яко кажучи з мого боку не-

вигідною, але вибору не було. З того самого дня, таким чином уникнувши дитбудинку, почав сам про себе піклуватися.

Щоранку, коли діти йшли до школи, я одягав робочий брудний, подертий одяг, вимашувався пилюкою, сірими тінями в перемішку з болотом наводив під очима синці та йшов на вокзал. Тяжко переживаючи смерть мамі, дуже схуд, кістки так і випирали з-під протертого одягу – сума подаяння зростала. Інколи стояв під магазином чи біля підземного переходу. Постійно доводилося міняти місце, щоб перехожі не запам'ятовували моє обличчя. З віком заробляти ставало складніше, потрібно було вигадувати трюки, обігрувати свіжі образи. Врешті-решт я зупинився на ролі афганця, що втратив руку. Мені подавали охочіше, ніж іншим убогим. Від мене не тхнуло спиртним і я дотримувався кількох важливих правил: ніколи не вимагав більше, ніж давали, не важливо, були це купюри чи кілька копійок, при жодних обставинах не грубіянив – погана слава розповсюджується з надзвичайною швидкістю, а коли замість грошей пропонували купити поїсти, з вдячністю погоджувався.

– Але ж чому Ви, здоровий гарної тілобудови чоловік, не пішли працювати? – перебила я його. Зізнаюсь, що відчувала до нього презирство, але, як професіонал журналістської справи, вміло приховала своє ставлення.

– Бо я більше нічого не вмію робити! Я, немов гарний актор, щодня граю роль та отримую за це непогані гроші. Хіба можливо в нашій гуманній країні влаштуватися на роботу без освіти? У мене навіть не було свідоцтва про закінчення дев'яти класів, не кажучи вже про диплом, без якого зараз нікуди не запаєшся. До речі, я за день заробляю більше, ніж Ви, – ледь помітно посміхнувшись, сказав Геннадій.

– Не думаю, що це так, – засумнівалась в його словах.

– Гаразд, скільки Ви заробляєте на місяць?

– Це непристойне питання, але для інтерв'ю, таки відкрию вам конфіденційну інформацію, – сказала, важко зітхнувши, – щомісяця на руки отримую тисячу двісті гривень.

– А я, приблизно, чотириста гривень на день, враховуючи те, що більше половини віддаю в казну.

– Думала, Ви заробляєте менше, – пробуркотіла я, відчувачи певну незручність.

– Ось яка штука, Олесю, світ один на всіх, але кожна людина бачить його по-різному: хтось дивиться на нього крізь вікно власного новенького авта, а хтось з баку для сміття, і малюнок сприймається зовсім інакше. Ви навіть уявити собі не можете скільки на вулиці інтелігентних прошаків, і, між іншим, з ними дуже цікаво спілкуватись. Це освічені люди, яких зламало життя. Один з моїх знайомих, знаходячись на самісінькій верхівці соціуму за якісь місяці скотився до самого низу суспільства, я ж волю жити інакше. З самих низин кожного дня, повертаючись додому, піднімаюся нагору. Я, як і всі інші люди, з дня у день ходжу на роботу, у мене є вихідні, відпустка і що з того, що моя професія звучить принизливо. Професійний жебрак – лише маска, за якою переховується справжня честолобна людина. У кінці робочого дня, повертаючись додому, я добре вечеряю, приймаю душ і засинаю у величезному двоспальному ліжку, що застелене чистою білизною, яка має приємний аромат. Досить часто відвідую салони, в яких мене приводять до ладу, ходжу в ресторани та можу познайомитись практично з будь-якою жінкою, яка навряд чи відмовиться провести зі мною незабутній вечір.

– Якщо все так добре складається, то чому не маєте сім'ї?
– дивувалась я.

– От Ви би захотіли жити з чоловіком, який переодягається на убогого і йде просити милостиню, звичайно, увечері вас би все влаштовувало, але ніколи не змогли б відверто відповісти на питання: ким працює Ваш випещений чоловік?

– Маєте рацію, але чому ж Ви наважилися видати свою таємницю?

– Бо прагну розпочати нове життя. Мені ніколи не була притаманна мораль, матір ще в дитинстві знищила у мені це поняття. Якось я стояв біля аптеки з простягнутою рукою, з неї вийшла виснажена бабця, подивившись на мене жалісним поглядом, вона витрусила з пошарпаного мішечка весь дріб'язок на мою долоню. Тієї миті подумав, що це я мав би давати їй гроші, адже її пенсія вдесятеро менша за мій щомісячний заробіток, але відмовитись не посмів, це б порушило загальноприйнятий етикет професійних жебраків. Того дня я востаннє просив на вулиці.

– Вирішили змінити вид діяльності? – зраділа я.

– Ні, як вже казав, більше нічого не вмію. Можна сказати, вийшов на «пенсію», яку не сплачуватиме держава.

– Але ж Ви ще надто молоді для пенсійного віку.

– Вважайте, що я, як військовий, пішов на «пенсію» за вислугою років, адже весь останній час пропрацював в образі афганця, – Геннадій мені підморгнув.

– То чим Ви тепер плануєте займатись? – поцікавилась я.

– Завжди хотів навчитись грати на акордеоні, ось цим і займусь, а ще неодмінно поїду до Відня. Повірте, я можу це собі дозволити! Заощаджень вистачить, аби забезпечити себе до кінця життя.

– Від сьогоднішньої зустрічі чекала чого завгодно, але навіть подумати не могла, що спілкуватимусь з таким цікавим персонажем, – промовила я вголос.

– Радий, що не розчарував Вас, а зараз мені вже час йти. Можливо, по дорозі до туристичної фірми, зустріну убогих та кину їм по кілька копійок, – посміхнувся він і, вставши з-за столу, легкою ходою залишив кафе.

Я склала в сумку речі й, розрахувавшись за каву, вийшла слідом. Дощ припинився, через кілька дальніх будинків перекинулася веселка. Дивно, я більше не відчувала до Геннадія минулого презирства, навіть навпаки, він видався дуже сміливою людиною, бо не кожен наважиться отак просто оприлюднити подібну особисту інформацію. Поволі дійшла до підземки, поруч стояла обмашена дитина, просила грошей, аби прогледуватися. Стало цікаво, чи насправді він потребує допомоги чи переді мною один з професійних жебраків. Наблизившись до нього, зазирнула в сумні очі й сказала:

– Ходімо зі мною, куплю тобі хліба.

– Гаразд, – швидко погодився хлопчик, і на його обличчі засяяла посмішка.

Не кажучи більше жодного слова, дістала з гаманця купюру великого номіналу та кинула в кашкет, що лежав на підлозі. Ох, вже мені цей етикет, а може, він насправді хоче їсти...

Ольга Кравчук

Мешкає у м. Сімферополь

Філолог, фотограф

ПЕРЕКРУЧЕНІ СВЯТА

або

СПРАВА ЕТНОГРАФА МИКОЛИ ВІЛЬШАНСЬКОГО

Поїздка у міжміській маршрутці Львівщиною – справа нудна. Щоб пережити проміжок часу від пункту «Культурна Столиця» до пункту «Провінція», можна слухати плеєр і дрімати або втикати у вікно. Але з мене кепський меломан, тому розважаюсь інакше. У транспорті я підслуховую чужі розмови. Ось де невечерпна скарбниця народної мудрості. Ці історії лишаються промовленими в салоні маршрутки. Виходиш – і миттєво забуваєш про них. Тільки найталановитіші оповідачі заслуговують на те, щоб у пам'яті осіли нові легенди рідного краю.

На ці свята саме так і сталося. Переді мною у маршрутці дві жіночки упівголоса обговорювали сусідку:

– А чули-сте, Надю, жи нашій Ірці празники ся покрутили?

– Та шо ви не кажете?!

– Та туво другий рік вже, як її Василь з Москви ся не вернув, а подзвонив і сказав шо ся не верне, бо має там Машку з Дрогобича і буде з нею там жити, то Ірці шось сі зробило. Тако ніби нічо, нормальна. Але тамтого року пішов наш Андрійчик з хлопцями колядувати, приходит і каже: «Бабо, цьотка Ірка на Вечерю пасок напекла». Я тойво не повірила, мало шо дітина там скаже. Але пішли ми на Паску паски святити. Я ся дивлю Ірці в кошик, а там замість яєць пампухи.

– Ой шо ви не кажете, шо ви не кажете!

– Та бігме! То я Вам скажу, Надю, то страшна біда, коли жінци такво сі празники крутят.

– Чула-м, жи в Стрілках таке було. Як одній ся покрутили празники, то чоловік три роки скривав, на Різдво колядників не пускав, а на Паску викидав з кошика тоті пампухи, а сам ходив святив магазинні яйця, бо вона свої домашні гет' всі на тоті пампухи пускала. На четвертий не витримав, повів її до отця пароха, каже: «Поможіт'», а парох сказав, шо нічим помогти не може, бо то треба їхати до Львова до психотерапевта.

– Йой, йой... та ото таке...

Цей короткий діалог спонукав до роздумів. Нам, міським жителям, вже й не дивно, що сусідка під під'їздом на привітання «Христос рождається!» відповідає «воскресе». Вона все життя шанувала інші празники, думаємо ми і їдемо доїдати шинки й ковбаси у батьківській квартирі. Між тим на селах, де традиції святкування так і не притлумила остаточно радянська влада, де, як високопарно пишуть літературні джерела, «люди в тісному зв'язку із рідною землею відчувають сакральний зміст свята». Там, на селах, рясним квітом цвітуть не лише обряди, а й численні відхилення від них.

І що такого дивного у тих відхиленнях, скажете ви. Ну, подумаєш, в одному селі колядують так, а в іншому так. Там водять Маланку, а там лише козу. Там у вертепі Ірод Віктор Федорович, а там Микола Янович. На те вони й народні традиції, щоб бути інваріантними. Але я не випадково розпочала з історії про жінок, котрі плутають свята. Одна справа, як свято під себе моделює певна спільнота, інша – як переживає його окрема людина. Чи переживає взагалі? А може це свято «переживає людину», зрушує щось, проходячи крізь неї?

Психічні розлади і відхилення у поведінці людей під час свят та традиційних обрядів описані у праці Миколи Вільшанського «Відступи і здвиги ментальні на ґрунті праздників та обрядів серед людности бойків Східньої Галичини». Могла би написати «видатного українського вченого», але його ім'я, як імена багатьох синів нашої Вітчизни, загубилося у вирі двадцятого століття.

Біографічні відомості про Миколу Вільшанського досить скупі. Точну дату народження встановити важко, позаяк особисті документи були вилучені енкаведистами. Невідоме також місце поховання вченого. Зі спогадів сучасників можемо припускати, що на початку тридцятих майбутній дослідник закінчив Львівський університет, де студіював історію країн Східної Європи. Та порпання в архівах не надто вабило молодого науковця. Ще під час навчання Вільшанський зрозумів, що справжнє його покликання — етнографія. Дослідженнями на теренах Бойківщини він зайнявся теж не одразу. Сам Іван Франко писав, що з цими бойками України не збудуєш, і у молодого Вільшанського не було підстав не вірити великому Каменяреві.

Щоб визначитися із предметом та об'єктом майбутніх наукових пошуків, Микола Вільшанський відразу ж після закінчення університету поїхав на перспективну в плані етнографічних досліджень Гуцульщину. Ще студентом він наслухався від професорів казок про звияжну працю етнографів. Як то гарно, коли фірман у барвистому кептарі возить тебе на бричці селами, баби, покурюючи файки, наспівують сороміцьких колемийок і дукачі на їхніх коралях поблискують профілями імператриці Марії-Терезії. А там, гляди, й сам мольфар втаємничить тебе у ремесло викликання дощу.

Натхнений такими розповідями, Вільшанський вирушив у свою першу одиночну експедицію. І там, серед Карпатських гір трапився його перший «ментальний здвиг». Барвисті гуцули з книжок кудись зникли. Натомість були фірмани у смердючих кожухах. Вільшансь-

кому здавалося, що поодинокі зуби танцюють у їхніх ротах, коли ті ледь зрозумілим балаком озвучували немилосердні ціни за перевезення. Баби файок вже давно не курили, а крутили папіроси із польських газет, і на прохання наспівати якусь коломийку посилали його подалі. Та й коралів з дукачами ніхто просто так не носив. Вільшанський хотів побачити якесь свято, наприклад, традиційне гуцульське весілля, але якраз був піст і ніхто ся не женив.

За кілька місяців, проведених на Гуцульщині, Микола Вільшанський зрозумів: нарід є темний, заздрісний і злий. Але саме в цьому дослідник і побачив шлях своїх подальших пошуків. Нехай багатства зі скарбниці душі народної вивчають інші етнографи. Він, Микола Вільшанський, досліджуватиме сутінки цієї душі.

Він ще кілька місяців намагався збирати матеріали, намотав не одну гуцульську милю гірськими дорогами, почав більш-менш розуміти місцеву говірку і якось у корчмі підслухав розмову про потужного мольфара із Жеб'є. Буцімто мольфар приймає хорих кожної третьої суботи місяця і лічить душевні недуги. Це був шанс. Досі жоден із його викладачів не потрапляв у хату до мольфара.

Вільшанський у простому селянському вбранні дістався Жеб'є і без проблем відшукав мольфарову домівку. Там у порядку живої черги чекав натовп недужих. Вчений примостився між каліками та чоловіками, які привели своїх одержимих жінок. Чіткого плану, про що говорити з мольфаром, у нього не було. Вільшанський навіть не уявляв скільки він тут просидить і чи потрапить до мольфара взагалі.

Натомість мольфар не змушував довго чекати на себе. Він, очевидно, зачув шпигуна іще на підступах до села. Не минуло й десяти хвилин, як нога етнографа ступила на подвір'я, аж із хати вийшов кремезний вусянь. Геть сивий у довгій гуні він був схожий на живу копицю. Ця копиця схопила спертий до причілка костур. І тут Вільшанський усвідомив, що мольфар із костуром наближається просто до нього. Дослідник не зміг навіть поворухнутися, аж на його голову посипалися удари. Мольфар товк хвилин із десять, викрикаючи при цьому страшним голосом нерозбірливі прокляття. Потім обернувся і пішов до хати, а бабця, яка очевидно була при ньому секретарем, оголосила юрбі, що на сьогодні прийом закінчено і всі хорі переносяться на наступний місяць. Вільшанський ледве ноги виніс із того подвір'я, усвідомлюючи, що зараз гнів юрби, слабуючої на душевні хороти, виллється просто на нього.

Побитий, закривавлений, у мокрих від переляку полотняних штанах, плівся Микола Вільшанський дорогою із Жеб'є. Аж раптом побачив фіру, на якій їхав інший етнограф — його колишній викладач професор Сірикевич. При професорові була його молода асистентка (і

коханка) малярка Анеля Камінська, яку він завжди брав із собою в експедиції начебто «замальовувати гуцульські характери і строї», хоча вже давно застосовував для цього портативний фотоапарат. Вільшанський ледве наздогнав їх, попросився на фіру, почав казати, як любив професорові лекції в університеті. Але фірман тільки боляче вгрів його батогом і зі словами: «адіть, пане, кілько босоти розвелоси» пришвидшив коней.

Цілий тиждень добирався Микола Вільшанський до Станиславова. Там на квартирі своїх знайомих трохи відмився, позичив вдяганку і грошей на квиток до Львова. Вдома він деякий час заліковував гематоми і гасив депресію алкоголем в «Казино де Парі».

Хто і коли порадив досліднику звернути увагу на Бойківщину, достеменно невідомо. Але вже в 1936р. Вільшанський публікує в «Записках НТШ» результати успішної експедиції в околиці Сколе. Саме там вперше читаємо про феномен «перекручених праздників», коли «жінка від значного потрясіння нервового зачинає на Великдень пекти пампухи, а на Різдво — паски. Випадки ті є дуже рідкісні і приховують ся від публічності».

Непросто складалося особисте життя вченого. Добре вивчивши, чим живе жіноцтво, його забобони і обмовлення, Вільшанський воліє бачити біля себе «субтильну лицейку, яка, вирішивши в місті, не відає тихих страхів». Ці слова знаходимо у щоденнику його близького друга, крамаря Йоахима Менцеля. Менцель, зокрема, описує, як всі дівчата, що крутилися вечорами в «Казино де Парі», динамили таких простаків. Коли Вільшанський брався відпроваджувати додому якусь симпатичну панну, з куштів парку Косцюшки вистрибував її сутенер і вимагав грошей. Коли сутенера не було, у Вільшанського пропадав гаманець, або годинник, а панночка все одно не давала.

Врешті, амур посміхнувся звитяжному етнографу. Перед новим 1937 роком на балу у медиків Вільшанський знайомиться з Лідєю Чаплинською, донькою відомого професора медицини, українця за національністю, Теодора Чаплинського. Вчений шалено закохується в дівчину і Ліда відповідає взаємністю. Вони зустрічаються близько року. Спершу професор Чаплинський прихильно ставиться до таких стосунків. Вільшанський має добру освіту, він русин і греко-католик. Але згодом потенційний тесть з'ясовує, що у етнографа ні шеляга за душею, а все його майно — то перо й каламар. «Доцю, він собі навіть друкарської машинки купити не годен! Де мені на шию ше того дармоїда?!». І доктор суворо забороняє доньці виходити заміж за бідного вченого. Ліда протестує і не припиняє зустрічей. Вони гуляють околицями Кайзервальду і виношують план втечі, щоб таємно одружитися десь за кордоном. Йде 1938 рік.

Тут варто сказати, що всередині пари не все гладко. Ліда, попри сильні почуття, ревнує Вільшанського до

його праці. Вчений проводить довгі місяці в експедиціях Бойківщиною, а, приїхавши до Львова, починається у своїй кавалерці і упорядковує зібране. В нього на думці видання монографії, та для цього треба напрацювати ще певний обсяг матеріалу. Ліда вже уявляє собі їхнє скромне весілля у Празі, але Вільшанський постійно відкладає втечу. Він мотивує це тим, що із-за кордону не завершити розпочатого дослідження і тому треба поїхати у ще одну експедицію.

«Тобі ті твої бойки миліші за мене!» – спалахує Ліда і погрожує розірвати стосунки. Вільшанський заспокоює її обіцянками, що ця експедиція на Бойківщину остання. Навесні 1938 року Вільшанський покидає Львів.

Професор Чаплинський був людиною впливовою і мав багато зв'язків серед військових та політиків того часу. Хтось із них попередив доктора, що зі Львова треба тікати, бо на Галичину насувається щось непевне. Чаплинський із Лідою переїжджають до Праги. В цей час Микола Вільшанський знаходить у горах неподалік Турки хату дев'яностолітньої знахарки Варвари Гриньків. Його попередили, що стара слабує на ноги і погано переносить зими, тому їхати до неї треба вже. В той час, як Ліда з батьком сходять з поїзда у Празі, Вільшанський прочиняє двері до світлиці Варвари Гриньків. Тільки побачивши його, баба з усієї сили спльовує на долівку лушпайки гарбузового насіння і як закричить: «Йой, йди відси, вже виджу, тубі мольфар з Жеб'є поробив жи нігди ся не вжениш!!!».

Протягом літа 1938 року Микола Вільшанський завершує збирати матеріали в околицях Борині і Турки. Повернувшись до Львова, він на довгі місяці починається вдома. Де саме мешкав вчений, встановити не вдалося, але зі спогадів сучасників, зокрема, того ж Йоахима Менцеля, дізнаємося, що Вільшанський міг кілька днів не виходити з хати, працюючи навіть вночі при гасовій лампі, а відлучався хіба до бібліотеки, «підчитати дещо із психології та психіатрії». За пів року він готує рукопис монографії і влітку 1939 року працює «Відступи і здвиги ментальні на ґрунті праздників та обрядів серед людности бойків Східної Галичини» виходить друком у видавництві НТШ. У науковому середовищі книга викликає певний резонанс і дискусії про інтердисциплінарність, як майбутнє етнографічної науки, але початок війни жорстко обриває злет молодого вченого. Перші совіти кілька разів викликають Вільшанського на допити, намагаються завербувати, вилучають, начебто «для детального вивчення», всі його рукописи. Нерозпроданий наклад книги знищують. Врешті, навесні 1940 року вченого заарештовують.

Доля Ліди Чаплинської під час війни складається не менш драматично. У Празі батько ледь не силоміць видає її заміж за гладкого й заможного власника Броварні Петера Мрожека. Діючи так, начебто заради доньчиного

благополуччя, Теодор Чаплинський припускається тактичної помилки. Німці з'ясовують, що Петер Мрожек походить із родини євреїв-вихрестів і швиденько розкуркують броварню, відпакувавши власника у концтабір. Ліді не залишається нічого, як зректися чоловіка і заявити, що він обманув її-арійку, приховавши своє походження. Під час допитів на Ліду звертає увагу німецький офіцер і військовий інженер Хорст Шміттельбах. Він сприяє якнайкращому розв'язанню справи. Коли Ліду відпускають, Хорст просить її руки і серця.

Влітку 1940 року Ліда знову виходить заміж. На цьому, вже другому празькому весіллі з боку нареченої присутній тільки батько, Теодор Чаплинський, а з боку нареченого — дванадцять офіцерів гестапо. Після одруження справи у військового інженера Шміттельбаха йдуть вгору. Хорста переводять до Мюнхена, разом із ним переїздить Ліда. Старий Чаплинський залишається у Празі, заробляючи, достоту як герой Ремарка, на таємних абортах коханкам нацистських офіцерів.

В цей же час Миколу Вільшанського висилають зі Львова на спецпоселення у віддалені райони союзу. Опинившись аж на Чукотці вчений відкриває для себе унікальну культуру корінних жителів і з новим завзяттям береться до дослідницької праці. В той час, як у Європі вирує Друга Світова війна, Вільшанський досліджує побут і вірування чукчів, а також всі їхні «відступи і здвиги ментальні». Місцевий шаман розповідає етнографу, що побачив на ньому сильне прокляття гуцульського мольфара, але його шаманської сили недостатньо, аби це прокляття зняти. Зарадити можуть хіба шамани індіанців Аляски. Виявляється, чукчі досі з ними контактують. Для цього достатньо лише перетнути Берингову протоку. Зробити це пішки, на жаль, неможливо — крига постійно дрейфує. Тож для вилазок на Американський континент чукчі використовують портативні складані човни з оленячих шкур. Секрет виготовлення такого одномісного човника вони свято бережуть від радянських окупантів. Але мати човен — то лише половина справи. Щоб успішно подолати такий небезпечний шлях треба самому бути жителем Півночі — легким і витривалим. Тюрма, етапи і життя на спецпоселенні добряче підкосили здоров'я вченого. Ще й воші від чукчів перескочили. Тому, хоч і важив дослідник небагато, така вилазка означала для нього неминучу загибель.

Шаман береться тренувати відважного етнографа. Розробляє для нього спеціальну дієту на основі моржового жиру та оленячого молока. Щоб організм був повністю відпирний до холоду і навантажень знадобиться тривалий час. Микола Вільшанський три роки готується до втечі, і паралельно продовжує наукову роботу.

Тим часом розв'язка війни вирішується не на користь Третього рейху. Це добре розуміє професор Чаплинський, який навесні 1945 року телефонує Ліді :

«Доцю, роби шось з тим, бо то всьо ся згортає». Через кілька днів військовий інженер Хорст Шміттельбах отримує наказ від вищого керівництва Рейху знищити всі матеріали, і самому не допустити, щоб союзники захопили його родину живцем. Ліда переконує чоловіка не стрілятися, а випити одночасно отруту. Раннього ранку Хорст підпалює свої креслення і мікрофільми у каміні їхньої розкішної мюнхенської квартири. Потім вони з Лідою одночасно ковтають капсули із ціанідом, запивши їх швейцарською мінералкою «Adelbodner».

Ви, мабуть, чекаєте на фінал? Пам'ятаймо, що Ліда була донькою лікаря. І з дитинства наловчилася обманувати батька, який при найменшому нездужанні давав їй гіркі пілюлі. Коли Хорст скорчився в агонії, Ліда Чаплінська-Шміттельбах викинула з рукава свою капсулу, спокійно загасила рештками мінералки вогонь в каміні, витягла вцілілі документи і пішла здаватися американській військовій адміністрації. Креслення виявились не надто важливими, але Ліда принагідно здала всіх Хорстових соратників. Деяких вдалося захопити живими. За це американський уряд подарував їй політичний притулок в Штатах, де вона жила до глибокої старості, отримуючи неслабу державну пенсію та ще й заробляючи перекладами зі слов'янських мов. Подейкували, що то були переклади документів для американської військової розвідки. Заміж більше не виходила.

Сліди Теодора Чаплінського загубилися на дорогах війни. За одними свідченнями, він загинув при бомбардуванні, за іншими — таки сів на переповнений біженцями корабель до Нового Світу. Під час плавання він не полишав лікарської практики, допомагав усім недужим і, врешті, заразився гепатитом, від чого помер і його могилою став океан.

Серед української діаспори Чикаго досі ходять історії про пані Ліду — старушенцію в хутрі та перстнях, яка любила зайти до крамнички «Української бакалеї» та, купуючи вудженину з канзаської шинки, жалітися на емігрантів нової хвилі: «Все життя мені ті бойки перекапарали. Гейби тут від них втікла? Так не!». Наприкінці війни Микола Вільшанський зважується на страшну мандрівку через Берингову протоку. Він має при собі складаний човник, кілька зшитків записок, зроблених за час перебування поміж чукчів, а також запас моржового жиру. Шаман, з яким він встиг добряче потоваришувати дає етнографу останні настанови. На прощання Вільшанський запитує, чому, знаючи такий шлях втечі із Радянського Союзу, чукчі всі до одного не втечуть на той беріг від окупанта, який труїть їхній народ алкоголем? «Тут наша земля і у нас із нею сакральний зв'язок» — відповідає шаман.

Коли оленяча упряж ховається за горизонтом, шаман починає бити в бубон, накликаючи страшну сніговію на радянські прикордонні застави. Раннього ранку, поки

бійці, зігріті горілякою, сплять, обійнявши своїх собак, Микола Вільшанський відпускає оленів і ступає на хитку кригу Берингової протоки.

Є підстави вважати, що Вільшанський таки дістався узбережжя Аляски і здався властям як біженець від репресій радянського режиму. Навіть більше — в Америці він продовжував етнографічні дослідження, провівши все життя серед індіанців Аляски. Можемо так стверджувати, бо у бібліотеці Конгресу США зберігаються кілька томів етнографічних праць про культуру і психологію індіанців Аляски. Їх автором значиться такий собі *Nikolas Olchanski*. Описуючи побут і вірування індіанців, а також всілякі їхні *deviations*, цей дослідник проводить паралелі не лише з чукчами, а й з бойками Східної Галичини.

Не очікуй, читачу, що індіанці, врешті, призначили його вождем. Прокляття гуцульського мольфара виявилось не під силу навіть індіанському шаману. До кінця життя Вільшанський не одружився і не мав нащадків.

На офіційний запит про Миколу Вільшанського архіви КДБ у Москві дають відповідь, буцімто його підірвав у п'яній бійці місцевий сексот і той помер від отриманих поранень. Але місце поховання не встановлене. Отже, тоталітарна система відмовляється визнати, що упустила вченого такого рівня.

Кілька примірників монографії Миколи Вільшанського «Відступи і здвиги ментальні на ґрунті праздників та обрядів серед людности бойків Східної Галичини» зберігаються у спецфондах державних бібліотек Львова та Києва. Щоб переглянути цю книжку треба мати офіційний документ, що ви працюєте над докторською дисертацією, завірений ДАК України, Міністерством освіти і науки України, а також рекомендації від ще двох наукових установ з підписами проректорів, які є дійсними ДАКівськими професорами. Якщо ви простий здобувач кандидатської дисертації — вам цієї книжки просто так не дадуть. А якщо ви поклали на українську науку і працюєте над здобуттям буржуйського PhD, то я вам так скажу, що за працями Миколи Вільшанського простіше буде звернутися у бібліотеку Конгресу США.

Оксана Васьків-Кукул

К І Н О Р Е Ц Е Н З І Ї

Гарнюня
(Реж. Крістоф Оноре, 2008)

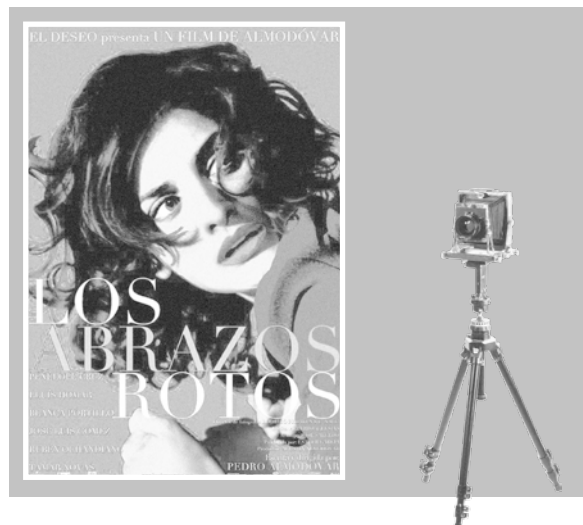
Фільм «Гарнюня» Крістофа Оноре – красива історія, головним героєм якої є Коханн. Прекрасне й трагічне, солодке й гірке, пафосне й прозаїчне. Один глибокий подих, що замість повітря наповнює твої легені почуттям. Почуттям, яким дихає кожен герой стрічки, яким він існує. Почуттям, від якого стискається в животі, тремтять колінця й паморочиться в голові. Заради якого хочеться жити і через яке хочеться померти.

В одній з паризьких шкіл з'являється таємнича темноволоса дівчина з сумними очима – 16-річна Жуні. Кузен Матіас, який навчається в тій же школі, знайомить її зі своїми друзями й гарненька новенька дівчинка одразу ж стає симпатією юних парижан. З одним із них, найвним й закоханим до нестями Отто, Жуні починає зустрічатися. В той же час спалахує романтична іскра між нею та молодим вчителем італійської мови. Саме ця іскра стає початком кінця.

Молоді герої «Гарнюні» живуть в світі, дуже відірваному від реальності. Вони патлаті, непричесані й замріяні. В школі, де навчається Жуні, кожен закоханий і не думає ні про що, окрім кохання. Воно всюди, це вишукане французьке кохання: в парках і скверах, в кафе і в метро, на вулицях і в будинках. Воно всюди і всенаповнює. Воно зачарує й лякає. Воно дарує насолоду й стискає від болю.

Кожна з любовних історій фільму – це не історія двох. Це завжди любовний трикутник. Вся стрічка складається не з сюжетних ліній, а з сюжетних трикутників. Трикутник на трикутнику – і «Гарнюня» перетворюється на любовний багатокутник. Ця історія не має статевих ознак. Це нереальне кохання сучасних французів не гетеросексуальне й не гомосексуальне. Воно асексуальне. Воно пише ліричні любовні листи, приковує один до одного погляди двох пар очей, воно п'янить і змушує страждати.

Дивний красивий фільм з прекрасною музикою, прекрасною цілісною картиною акторської гри й прекрасною режисерською роботою. «Гарнюня» – це історія крайнощів. Юнацьких максималістських крайнощів. Так, кохання не вічне. Рано чи пізно воно згасне, залишаючи на серці рубець. Тільки смерть дарує почуттям вічність. Тільки розлука залишає їм чистоту. Герої стрічки здатні заради кохання на все: вони помирають, щоб зробити його вічним, вони тікають, щоб зберегти його красу.

Розімкнуті обійми
(Реж. Педро Альмодовар, 2009)

Любов до Пенелопи народилася кілька років тому після італійського кіно «Не йди». Ані «Ванільне небо», ні «Бандитки» не вразили мене її майстерною грою. Тільки у «Не йди» я відкрила її для себе. Пенелопа – чудова акторка. Після кожного наступного побаченого фільму з її участю я все більше переконувалася в цьому. Її гра у «Вікі Крістіна Барселона» настільки яскраво врізалася у свідомість, що, дізнавшись про «Оскар» Пенелопи за кращу роль другого плану в цьому фільмі, я не здивувалась. Точніше, здивувалася, що «Оскари» можуть давати навіть дуже заслужено.

Любов до Альмодовара почалася з любові до Пенелопи. В прагненні переглянути всі фільми з її участю я відкрила для себе цього майстра скандалів, провокацій, кітчу, кемпу, і просто хорошого чуттєвого кіно. Із кожним фільмом любов до Альмодовара й до мистецтва кіно взагалі міцнішала й закорінювалася в мені. А прочитавши минулої зими про зйомки «Розімкнутих обіймів», я вже чекала на цей фільм. Нарешті дочекалася, поки «Обійми» завітали і в мій дім.

Альмодовар не розчарував. «Розімкнуті обійми» – його новий кіношедевр. Ще одна особиста трагедія, яка не пригнічує, а навпаки – втішає. Трагедія, що не обриває життя напівдорозі, а штовхає на новий шлях. Трагедії Альмодовара – це трагедії, після яких життя все одно продовжується. Герої Альмодовара – це герої, які всупереч всім бідам і негараздам шукають в житті Життя, борючись з наругами світу, каліцтвом, невиліковними хворобами.

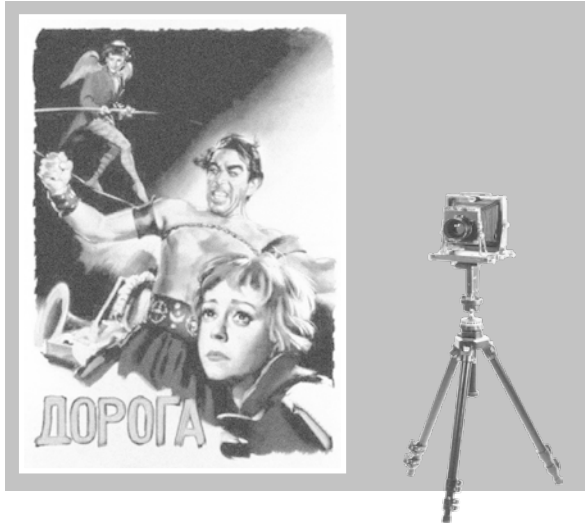
«Розімкнуті обійми» – це скрупульозне дослідження людських почуттів. Кохання, дружби, зради, спокути, пристрасті до жінки й фанатичної пристрасті до кіно. Чуттєва сага, що проноситься життям відомого сценариста, перемішуючи уривки життів молодого, здорового й закоханого Матео Бланко та підстаркуватого сліпого Гаррі Кейна, що намагається додати сенсу своєму невеселому буттю. Помічником Гаррі в цьому стає юний Дієго, який допомагає в нелегкій справі написання сценаріїв.

Пенелопа також не розчарувала. У фільмі вона зіграла роль коханої жінки сценариста, жінки, що стала розломом, ущелиною, прірвою між життями Матео Бланко та Гаррі

Кейна. Зіграла чудово, навіть ті елементи сюжету, що цілком могли б зійти за банальність (утриманка старого багатія закохується в Матео і покидає старого, той, в свою чергу, починає шукати помсти), Пенелопа перетворює на філософську феєрію почуттів.

У фільмі відчувається певна альмодоварівська автобіографічність – у возвеличенні кіномистецтва, у поринаннях в спогади героя, в огляданнях на власні досягнення... Фільм, що його знімав Матео Бланко, називався «Дівчата й валізи». В сценарії Матео то були валізи з кокаїном. Для Гаррі Кейна то були валізи зі спогадами.

Дорога (Реж. Федеріко Фелліні, 1954)

Герой італійського неореалізму завше з простолюддя, тут нема місця еліті. Це оповідь про дикуватого бродячого артиста і вбогу, та, незважаючи ні на що, по-псячому вірну Джельсоміну. Між ними існує прив'язаність, як між Маленьким Принцом і Трояндою. Тільки він аж ніяк не Маленький Принц. А вона – геть не Троянда. Матто, канатоходець, називає її Морквинкою.

Джельсоміна. «Чемна, тиха, тільки дивакувата. З головою у неї трішки не все гаразд», – так про головну героїню говорить її мама. І, загалом, має рацію.

Некрасива, смішна, пришелепкувата, вона ціною власного життя змусила черствого Дзампано пережити катарсис. Вона клоунеса, але клоунеса невесела і сумна. Як відзначив сам Фелліні, – «Джельєтта вважала себе лише трагічною акторкою. Я витягував з неї клоуна. Вона пручалася – я її ламав».

Дзампано. Грубий і безцеремонний, деспот, невинувато жорстокий, неотесаний, невихований, ні перед ким не звітується, позбавлений будь-яких ознак джентльмена. Витівки у нього відповідні. На питання «Чи навчите ви Джельсоміну своєму ремеслу?» – відказує не вагаючись: «Неодмінно. У мене навіть собаки стають неабиякими віртуозами». Незважаючи на свої відрозливі прикмети він, тим не менше, має успіх у жінок. І не гребує цим скористатись.

Як потишив Джельсоміну Матто, ще один герой фільму, якого язик не повертається назвати героєм другого плану: «А може він тебе любить? Він як собака. Ти бачила, як поводить ся пес? Здається, що хоче заговорити, але не може і тільки гавкає. Так, він тебе любить. Навіть ти для чогось потрібна, смішна Морквинко».

«Такого чоловіка краще загубити, аніж знайти», – мовив Матто. Джельсоміна погоджується, але, коли б доля не пропонувала їй втечу від Дзампано, вона повсякчас обирає протилежний варіант. І зостається. Кому він взагалі потрібен, наскрізь негативний, некерований, дикий? Та нікому. Нікому, крім маленької знедоленої дівчинки, яка мріє стати артисткою.

Бого-матір. Ненька. Це, мабуть, постать по вінця сповнена протиріч. Адже вона чинить так, як чинить бог. Він відсилає єдиного сина на погибель, аби врятувати прийомних дітей, себто весь світ. Вона продає старшу доньку, аби прогудувати молодших. Однак чи вчинили вони правильно? . . . Це питання віддамо на поталу філософам. Приміром, схожу проблему розглядає Ф. Шляєрмахер у своїй праці «Промови про релігію до освічених людей, які її зневажають». Йдеться про метафізику та практичну філософію, які вивчають проблему взаємодії людини (в нашому випадку – матері) зі світом. Якщо перша (метафізика) намагається з'ясувати, чим є світ для людини, то друга (практична філософія) – чим людина може бути для світу, що може зробити для нього. Відштовхуючись від шляєрмахерської концепції, аналізуємо образ матері у фільмі: метафізично, для матері світом є сім'я. Так, це невеличкий світ, але це її світ. Філософськи – ким вона є для свого маленького світу? Богом. Богом, який, жертвуючи однією дитиною, силкується врятувати всіх інших. Вибільюючи свій непростий вчинок вона каже дівчині: «Ти ж не хочеш сидіти на шиї у мами? Ти вже доросла!».

Матто. Канатоходець. Не меншою мірою, аніж музикант. Ризиковані висоти і скрипка – це його невидима сім'я. Завдяки їм завжди знаходиться на лінії вогню. Але оптимізм у всьому і є тією стіною, яка оберігає і перетворює тонкий канат на міцну стежину. Перебуває в постійному передчутті ранньої смерті. Будь-який похід на дно супроводжує сумною мелодією. Він вільний. Не скований нічим. Ані любов'ю – як Джельсоміна, ані ненавистю – як Дзампано. Він був улюбленцем публіки, який ночі і дні, день у день живе вірою у те, що все буде добре. Матто можна назвати світоглядним компасом фільму. Левову частку філософії у кінокартину вносять саме його роздуми. Завжди дарує надію. Матто і попередній герой прикріплені до мандрівного цирку. Обидва заробляють на життя фіглярством. Він вдало висміює професійні хиби свого суперника. Цим люто дратує Дзампано.

В чім різниця між Матто і Дзампано? У першого теж *vita* не *dolce*, однак він все одно вміє насолодитися нею. Згадати бодай вечерю, яку цей безумець смакує на ливні над прірвою. Окрім цього захопливого дивацтва він має ще один чудернацький талант – наловчився грати на малесенькій скрипочці. Саме з-під її смички вилітає журливо-звеселяюча співаночка, присвячена нашій героїні, яка пронизує увесь фільм і додає йому легкої окриленості.

Будні як синонім свята. А як інакше можна охарактеризувати кожнодення мандрівних артистів? Помаленьку дівчина при звичається до свого супутника. Він чить її грати на барабанах. Аби уроки проходили ефективніше не хехтує й різками. Кожен промах юної аматорки супроводжується ударом по ногах. Вже зовсім скоро Джельсоміна стає доволі успішною барабанщицею.

Коли надійшов момент перерядити її, Дзампано не розгубився. Значив, наближаючись до фургончика, який служив не лише сховищем музичних інструментів, пересувним засобом, дахом над головою, але й і гардеробом: «Уборів тут на цілий кордебалет вистачить». А й справді, одних лише капелюшків було вдосталь, аби продемонструвати весь спектр емоцій на лиці цього дівчицька, адже що не капелюх – то зміна виразу обличчя. . .

Про море. Воно зав'язка, і воно розв'язка. Минуло кілька років з того дня, як Дзампано втік від любові (Джельсоміни) і згубив ненависть (Матто). Ідучи вулицею, він почує до болю знайому пісню, яку завше наспівувала його супутниця. Коли спитав у жінки звідки вона знає цю мелодію, та відповіла: «Її співала одна дівчина. Вона мало розмовляла, ще менше їла, багато плакала, і одного дня померла». Впав вечір. Дзампано влаштував черговий дебош у забігайлівці, де «топив свою совість у важкому вині». Далі попрямував до узбережжя, де вперше скорився емоціям. Скупа сльоза цього чоловіка була глибока як море. І така ж солоня. Прикметно, що Фелліні починає і закінчує сіллю. Мед, ймовірно, був десь посередині.

ЯК ЧИКАЗЬКІ РОЗПОВСЮДЖУВАЧІ ВУЛИЧНИХ

Об'єднання соціальних ініціатив у міжнародні мережі цікаві тим, що у багатьох країнах можна легко знайти організацію, яка займається чимось подібним до того, що робимо ми у своїй країні. Так, потрапивши у Чикаго, я одразу почала шукати місцеве вуличне видання і знайшла журнал StreetWise – одне з найстаріших вуличних видань у США та в світі. StreetWise виходить друком кожного тижня, його продають на вулицях Чикаго майже три сотні безпритульних чи соціально виключених осіб. Проте StreetWise – це більше, ніж журнал. Крім того самого забезпечення роботою вуличних продавців, вони мають різноманітні програми інтеграції соціально виключених осіб. У 2013 році соціальні працівники організації допомогли знайти житло 244 бездомним людям, а ще 82 – роботу. У великий просторий офіс StreetWise кожного дня приходять люди, щоб не лише взяти на продаж журнал, а й так само для участі у тренінгах з фінансової та комп'ютерної грамотності, ефективного продажу журналу, та занять з творчого написання текстів. Шукаючи собі місце для стажування та волонтерства, я обрала останнє.

Кожного тижня випуск StreetWise присвячений певній темі, над якою працюють журналісти редакції. Але їм так само важливо почути думку самих бездомних людей, тому кілька продавців журналу, які приходять на заняття, разом з тренеркою – волонтером працюють над заданою темою, а результати їхньої роботи друкують у кожному випуску журналу. Марсі, літератор та педагог, проводить ці заняття вже два роки. Наша група складалася із дуже різних продавців – від інтелігентних пенсіонерів, які підробляють продажем журналу до чорношкірих американців із кримінальним минулим. Тож мені було цікаво не лише вчитися з ними творчого написання текстів, а й слухати їхні безкінечні розповіді про бездомність в США, якісь нюанси з продажу журналу і взаємодії з покупцями та, звичайно, своє минуле. Ті історії з перших вуст набагато більше допомогли мені зрозуміти життя американських бездомних, ніж я би прочитала десяток офіційних статистичних звітів.

Я приєдналася до групи, коли вже про події в Україні активно говорили по всьому світі, і кожного четверга чиказькі розповсюджувачі зустрічали мене запитаннями про те, що відбувається у моїй країні, чи в безпеці мої родичі і як ця вся ситуація впливає на бездомних людей – чи продовжують вони отримувати допомогу, чи безпечно продавати журнал на вулицях, і чи люди продовжують його купляти. Таке своєрідне відчуття міжнародної солідарності переросло в ідею безпосереднього листування між львівськими та чиказькими розповсюджувачами і час від часу на заняттях ми займалися тим, що разом читали листи з України, і відписували заокеанським колегам. Переписка частково була опублікована у StreetWise, тепер публікуємо її тут.

Мар'яна Соха

А. Аллан

Дорогі розповсюджувачі вуличного журналу з України! Нам було дуже цікаво дізнатися про Ваш журнал. Зараз ми дуже багато чуємо новин про Україну і переживаємо за долі українців. Хочемо в цьому листі поділитися нашим досвідом у вуличному виданні.

Продаж журналу вимагає багато навичок. Як не кожен може бути лікарем чи юристом, так не кожен зможе продавати журнал. Для цього потрібно бути смиренним, відданим та наполегливим. Продавець несе людям ідеї, які відрізняються від усталених думок, і людям не завжди легко прийняти інший спосіб життя. Продавець мусить стійко приймати часто негативно налаштованих людей, погану погоду і важкі часи. Продавець сам собі начальник, і сам вибирає час продажу. Він мусить бути відданий ідеї журналу. Наша мета бути самодостатніми та самим заробляти на себе. Те, що ми

робимо дозволяє нам відчувати себе незалежними і це добре відчуття.

Джеймс Метцгар

Я вийшов на пенсію сім років тому і продаю журнал, щоб мати додатковий заробіток. Мені пощастило, що я ніколи не був бездомним, не зловживав алкоголем чи наркотиками, не сидів в тюрмі як багато наших продавців.

StreetWise допомагає продавцям вирішувати різні проблеми. Тут можна користуватися комп'ютером чи пообідати, отримати консультацію з працевлаштування. Соціальний працівник StreetWise допоміг мені знайти житло, коли в мене виникла необхідність переселитися. Власнику житла держава повертає кошти, тож він забезпечує людям гідні та зручні умови.

У StreetWise є гасло: «Ми існуємо для того, щоб не існувало жебрацтва».

Євгеній Цимбалюк

Вітаємо чиказький StreetWise!

Дякуємо Вам за лист, нам було дуже цікаво дізнатись про життя людей у Чикаго.

Мене звали Євгеній Цимбалюк. Я є мешканцем спільноти «Оселя», що належить до Міжнародного руху «Емаус». Живу в «Оселі» майже три роки і мені тут подобається. Спільнота допомагає людям, які з різних причин втратили житло. В Україні це єдина міжнародна недержавна соціальна організація, що є членом руху «Емаус». Ми разом працюємо, заробляємо на своє утримання і допомагаємо іншим людям у різний спосіб: одягом, їжею, соціальною підтримкою. В нас є багато напрямків праці: ми ремонтуємо і реставруємо старі

ВИДАНЬ З УКРАЇНСЬКИМИ ПЕРЕПИСУВАЛИСЯ

меблі, окремо займаємось перевезеннями, збираємо від населення одяг, сортуємо і продаємо. Маємо постійно багато замовлень. Кілька разів на рік виходить журнал «Просто неба». Туди також можуть писати свої думки наші мешканці. Ще в «Оселі» проводять безкоштовні соціальні навчання, тренінги особистісного розвитку, це дуже цікаво і корисно. Окрім цього, у нас є гуртожиток, де можуть проживати оселями після певного часу перебування в спільноті. Відпочиваємо ми по-різному: кожного року влітку їздимо в Карпати, в інші пори року ходимо в театри, нас запрошують на різні презентації та інші заходи як волонтерів. В «Оселі» життя справді різноманітне і насичене.

Щодо мене особисто, я визначився чого я хочу від життя (і це в мої 39). І це чудово. Я вдячний обставинам, які привели мене в «Оселю» і всім тим людям, завдяки яким я зробив свій життєвий вибір.

Чекаємо на відповідь і сподіваємось на продовження листування!

Володимир Гіленко

Дорогі друзі з Чикаго!

Дякуємо Вам за лист, було дуже приємно його отримати.

Дозвольте написати дещо про себе. Я продаю журнал «Просто неба» у Львові з 2009 року.

Справа в тому, що потрібно не лише продавати журнал, а й розповідати людям про що він. Я вдячний своїм друзям, які його купляють, бо поширюючи ідею людяності і добра, ми служимо Богу. Під час розповсюдження журналу, я часто зустрічаю бездомних людей і розказую їм де можна поїсти чи прийняти душ. Люди відчують добре ставлення і саме так добро об'єднує нас по всьому світу.

Розповсюдженням журналу я можу заробити собі на життя. Інколи люди, які бачать мене кожного дня на вулиці, пропонують інші проекти. Якоюсь я провів екскурсію містом. Я виводив туристів місцями, де люди в минулому отримували допомогу – у благодійних лікарнях, при церквах тощо. Колись кожна церква допомагала бідним людям.

Якоюсь я зустрів двох жінок з Одеси. Вони підійшли до мене і кажуть: «Ви, мабуть, нас не пам'ятаєте, але ми купляли у Вас журнал рік тому. Ми привезли вам шкарпетки, які самі сплели». Таке часто трапляється. Любов до Бога, до людей і до життя – це основні принципи мого життя. Любов, яку ти віддаєш, завжди повертається до тебе.

Бажаю Вам всього найкращого у розповсюдженні Вашого журналу

А. Аллан

Дорогі друзі,

Прочитавши Ваш лист, мені захотілося приїхати до Львова та дізнатися більше про Ваше життя. Особливо цікаво дізнатися про життя різних соціальних класів, про ставлення міліції і її корумпованість.

З нетерпінням чекаємо на відповіді від Вас.

Цього року зима в Чикаго була дуже довгою і холодною. Тому бажаємо Вам теплої весни та мирного 2014 року!

Амос Міллс

Дорогі друзі, дякуємо Вам за Ваші листи та розповіді.

Напишіть нам, будь ласка, про ситуацію в Україні. Як

протести в Києві вплинули на життя у Львові. Ви вірите, що в країні відбудуться зміни? Як ви ставитесь до Росії і чи хотіли б, щоб США допомогли вирішити цю проблему? Чи Ви відчуваєте страх?

Ми б хотіли, щоб Путін не втручався у внутрішнє життя України і дозволив українцям жити у мирі та процвітати.

Євгеній Цимбалюк

Дорогі друзі,

В Україні досі напружена ситуація, Крим вже незаконно забрала Росія. Я сподіваюся, що в майбутньому справедливість переможе, визнають і доведуть, що дії Росії були неадекватними і незаконними.

Майдан в Києві ще не розійшовся і спостерігає за діями тимчасового уряду. За призначеннями у Львові спостерігають мешканці міста. Якщо громаді не подобається якийсь чиновник, вони виходять на львівській майдан і протестують, пояснюючи чому новий кандидат не може бути на тій чи іншій посаді. Ще є місцевий телеканал, на який запрошують кандидатів і є можливість задавати питання стосовно їхніх дій щодо покращення життя в місті і загалом в країні. На даний час український народ потребує допомоги загалом від всього світу. В мене особисто є таке відчуття, що все буде добре, але це займе багато часу. За щасливе майбутнє ми повинні боротися і вміти його чекати.

Володимир Гіленко

Ситуація в Україні досі напружена, але ми віримо, що все буде добре. Події в Києві мали позитивний вплив на Львів. Люди стали більш політично активними.

Я засуджую окупацію Росією Криму. Всі політичні проблеми мають вирішуватися мирним шляхом. Зло ніколи не переможе зло. Я б хотів, щоб США втрутилися у цій ситуації, але лише з миротворчими військами, щоб забезпечити мир і спокій. Чесно кажучи, я переживаю за майбутнє України та її громадян. Я не хочу, щоб Україну поділили на частини.

Все ж, журнал весь цей час продається як завжди. До березня продаж був не дуже добрим погодою. З потеплінням ми маємо більше туристів, особливо зі сходу України, які хочуть більше дізнатися про наше місто.

Найщиріші вітання!

Допомагали з перепискою і перекладом
Мар'яна Соха та Інна Анісімова

НА ПОСТАХ ФБ

1 січня

До 2013 історія України в лицах коротко:
Бувало всяке, перемогло ніяке.
2014-й - то вже інша історія, перемоги вам!

24 січня

Янукович викликає захоплення! Наразі - захоплення місцевих адміністрацій.

Схоже, зараз в Україні будується свобода ручної роботи, авторська. На відміну від серійно-промислових західних.

2 лютого

Вся ця наша революція - це спроба перенести лінію поділу Європи на Росію і Неросію з середини України на її східний кордон

18 лютого

І все - із-за одного-єдиного упира, тобто масштаб інтересів - неймовірно дрібніший за масштаб кишенькового глобусу - 1:45000000

22 лютого

Цей день України таки має стати червоним.

В усіх сенсах. Бо ми довго бігли по перону, губили все з рук, шпортались, були на межі падіння, але саме сьогодні заскочили на підніжку останнього вагону часового поїзду в Європу, що вже набрав швидкість і робив прощальний гудок. Добігли не всі, але завдяки тим, хто не добіг, Україна - кращий пасажир.

Вибачте за пафос

28 лютого

Тепер ясно: якщо щось називає себе вашою старшо-молодшою братньою сестрою - значить, в якийсь з останніх днів - наприклад, зими, ви прокинетьесь - а воно у вас в ліжку, взуте у берці і одягнуте лише вище пояса - в бронжилеті й шоломі: любові хоче і тертя. Робимось антиінцестуальною теркою

3 березня

Завдяки ЖЖ згадав пророче - 2009:

Дружина до мене: - Ти вважаєш, що мис Какаші для цього проглоту - мало?

Я: - Полюбє краще віддати мис Какаші, ніж Севастополь. Ти про Путіна?
- Не, про Вуді, він з'їв миску каші і далі тьвакає як голодний.

9 березня

Чим більше френдів у ФВ - тим менше бачимо в френдстрічці постів тих, кого хотіли б бачити гарантовано. Тому потрохи їх забуваємо.

Фейсбук домагається того, щоб ми були разом, але не бачили один одного. У всіх сенсах

11 березня - Відредаговане

Яйце, вінок, двері... - це ще, здається не кінець практики повчальних богоявлень особисто для Овоча. Справжня крапка повинна бути чорнильною, і найфесричнішою вона була б, якби хтось сьогодні додумався підсушити йому ручку саме чорнильну, свіжозаряджену

30 квітня

На наш девіз "Птн-Х-ло" Росія відповіла законом про заборону матюків у мистецтві і медіях. А закон Росія приймає лише коли більше не має, чим відповісти.

І віднині поза законом опинилось все російське одразу: російському робітникові тепер ні за чим ходити до театру, російському письменнику тепер нема для чого вмочити в чорнило ручку, для російського президента тепер нема легального шляху на роботу, бо хуйлом можна працювати лише в глибокому російському підпіллі.

Росію зруйнує саме цей закон, хай вона потім розцінить його як п'яту колоною від України, зараз неможливо натішитись йому.

11 червня

А у львівських кнайпах вже з'явилась страва "Порох в шоколаді"?

Львівські меню на зміну політичних ситуацій реагують швидше і прицільніше, ніж сепаратисти.

Тому єдині шанси останніх - потрапити у меню, і це називатиметься місцем в історії

18 червня

... це війна трикоьорних проти тримовних, натхненна православним фундаменталізмом московського патріархату, який втиху оголосив московсько-православний «джихад».

І тепер навіть консервативний Ватикан порівняно з московським православ'ям виглядає як церковний Майдан...

27 червня

Анка вже пролила масло, Петька ним вже змастив кулетет, Мустафа вже зайшов у фейсбук...

Словом, сьогодні або Порошенко підпише Угоду з ЄС, або Найєм напише пост...

22 червня - Відредаговане

Суюдячи з матчу і заяв путіна, байкерський зліт мирних руських танків коло нашого кордону пов'язаний з бажанням бути поближче до Бельгії
P.S. "Тачки-3" треба зняти про танки

На посту стояв Ростислав ШПУК

Як Ви можете допомогти бездомній людині?

Просто відірвіть цей купон і віддайте людині, яка потребує інформації.

ДЕ ПОЇСТИ?

День	Час	Адреса	Організація
Понеділок	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
Вівторок	12:00	пр-т Червоної Калини, 127а	Християнсько-Євангельська Церква «Божий мир»
	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
	12:00	вул. Слобідська, 1а (бічна вул. Зеленої)	Християнсько-Пресвітеріанська Церква
Середа	12:00	вул. Мельника, 8	Церква «Християнська надія»
	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
	13:00	кінотеатр «Сокіл» (вул. В. Великого, 14а)	Громадська організація "Нагодуй голодного"
	14:00	біля палацу ім. Г. Хоткевича	Церква «Осанна»
Четвер	12:00	вул. Миколайчука, 8	Церква «Християнська надія»
	12:00	пр-т Червоної Калини, 127а	Християнсько-Євангельська Церква «Божий мир»
	12:00	вул. Слобідська, 1а (бічна вул. Зеленої)	Християнсько-Пресвітеріанська Церква
	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
	14:00	Сквербіля Порохової вежі	ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя»
	18:30 - 19:00	Піший патруль: Порохова вежа- ц-ва Преображення- ц-ва св. Андрія - вул. Банківська- ц-ва Ольги Єлизавети	Спільнота Святого Егідія
П'ятниця	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
	14:00	Рясне-1 сквербіля супермаркету «ВАМ»	Християнсько-Пресвітеріанська Церква
	15:00	сквербіля Порохової вежі	Пресвітеріанська Церква
Субота	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
	14:00	біля палацу ім. Г. Хоткевича	Церква «Осанна»
	13:30 - 14:00	Піший патруль: Порохова вежа- ц-ва Преображення- ц-ва св. Андрія - вул. Банківська	Спільнота Святого Егідія
Неділя	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»

Де отримати теплий одяг:

вул. Кирилівська, 3 а,
Львівський міський соціальний центр, 16.00 - 18.00
Тел.: (032) 233-10-49 (гаряча лінія)

Львів – Винники, вул. Винниченка, 3
(бічна Миколайчука, «Галактика»)
Понеділок – П'ятниця, 10:00–13:00,
«Осередок Кофоеда» («Оселя»)

Де помитися, підстригтися і випрати речі:

Львів – Винники, вул. Винниченка, 3
(бічна Миколайчука, «Галактика»)
Понеділок - П'ятниця 9:00 - 14:00
«Осередок Кофоеда» («Оселя»)

Де переночувати:

вул. Кирилівська, 3 а,
Львівський міський соціальний центр, 18.00 - 20.00
Тел.: (032) 233-10-49 (гаряча лінія)

Де отримати реєстрацію та відновити паспорт:

вул. Кирилівська, 3 а,
Львівський міський соціальний центр
(юридичні консультації, відновлення втрачених документів,
постановка на облік, реєстрація за переважним
місцезнаходженням).
Тел.: (032) 233-14-79, 233-10-49.

Де можна поступово відновити своє життя?

м. Львів-Винники, вул. І. Франка, 69.
Спільнота взаємодопомоги «Оселя»
(життя в спільноті, праця для свого утримання,
навчання та допомога іншим)

ДОПОМОЖІТЬ НАМ ДОПОМАГАТИ ІНШИМ та дайте друге життя речам, які Вам більше не потрібні!

Спільнота «Емаус-Оселя» збирає від населення вживані, непотрібні їм речі, сортує, ремонтує, надає нового вигляду та реалізує у Благодійній крамничці «Емаус – Оселя».

Таким чином ми вберігаємо речі від того, щоб вони не були викинутими на смітник, в той час, коли вони ще можуть послужити іншим.

Якщо у Вас є непотрібні меблі, одяг, посуд, побутова техніка,
не викидайте – зателефонуйте нам:

296-33-03

Благодійна крамничка «Емаус – Оселя»

Вул. І.Франка, 53а
Вт – Сб. 10.00 – 19.00

Вул. Угорська, 2
Вт – Сб. 10.00 – 19.00

Тут ви можете придбати вживані речі і таким чином допомогти без-притульним людям!

Завдяки Вашій допомозі 25 людей мають можливість проживати і працювати в Спільноті, близько 20 осіб щодня користуватися послугами Осередку підтримки бездомних людей, і 100 осіб кожного тижня отримувати гарячі обіди в центрі міста!

*Дякуємо всім, хто
щедро віддає свої речі
для допомоги іншим!*

www.emaus-oselya.org

25

просто
НЕБА

ПОМІЖ
МИРОМ

|

ВІЙНОВА

придбавши
і цей журнал,
ви допоможете
бездомним людям

придбавши цей журнал, ви допоможете бездомним людям